

Inspiration til fællessang

Undervisningsministeriet 2009

Ministerens ord

Vi skal synge noget mere i skolen.

Mange skoler har i dag en fast ordning med fælles morgensang/fællessang. Nogle steder samles alle eleverne hver dag og synger sammen, andre steder organiseres det anderledes, for eksempel årgangsdelt med samlinger en eller to gange om ugen.

Sangen har altid haft sin plads i skolen. I gamle dage indledte man altid skoledagen med morgensang, men på et tidspunkt gled den tradition mere og mere ud. Nogle vil måske mene, at morgensang er en unødvendighed, en rest fra gamle dage, som tager tid fra den "rigtige" undervisning.

Denne opfattelse er nu heldigvis ved at forsvinde, og flere og flere skoler har fået øjnene op for de positive sider, der er ved disse samlinger med fællessang.

Samlingerne kan styrke fællesskabsfølelsen på skolen og sprede glæde. Når eleverne synger de ældre og de moderne sange, opnår de en vis fortrolighed med den danske sangskat. På den måde bliver fællessangen en del af elevernes kulturelle dannelse.

Og her skal vi heller ikke glemme salmerne, der er fulde af liv og stærke billeder.

Jeg håber, at denne publikation med gode eksempler fra skolernes hverdag kan give inspiration til lærere, ledelse og skolebestyrelser, både på de skoler, der ikke har tradition for morgensang/fællessang, og for dem, der gerne vil puste nyt liv i en gammel tradition.

Bertel Haarder
Undervisningsminister
December 2008

Indhold

Indledning 4

Tre ministerier styrker syngelysten 5

Hvorfor fællessang?

Glæden ved fællessang 7

Eksemplarisk molekylemodel over fællessangens tværfaglige verden 9

Hvordan gør vi?

Organisering 11

Eksempler 14

Fællessang fra første skoledag 14

Elever begrundet valget af en god morgensang 15

Morgensang rundt om i Danmark 17

Beskrivelse af morgensang på Rosenvangskolen, Viby J. 19

Morgensang på Institut Sankt Joseph 22

Sanglister

– Brev til 5.c på Højene Skole angående skolens sangliste 25

En sangliste 26

Morgensang efterårssemesteret 2007 for 4. klasse – 6. klasse 27

Morgensange i oktober 2007 29

Elevernes favoritter efter to måneder 30

Hørsholm Lilleskoles vintersangbog 32

Hørsholm Lilleskoles sommersangbog 33

Artikler og links

Artikler 35

Music Mind Games 52

Links 54

Indledning

“At synge sammen styrker i særlig grad fællesfølelsen på tværs af klassetrin, kultur- og aldersforskelle. Fællessang som samværsform giver en unik mulighed for, at skolens elever både hører og mærker, hvad det betyder at have et fællesskab med fælles kultur, hvor sangens tekster og melodi udgør et fælles indhold”.

Det skrev medlemmer af Rådgivningsgruppen om styrkelse af de praktiske musiske fag i folkeskolen under deres anbefaling om, at “Morgensang/fællessang får en central rolle i skolens hverdag”.

Gevinsten ved at synge sammen er stor for både elever, forældre og lærere – og det er let at gå i gang.

Formålet med denne publikation, “Inspiration til fællessang i skolen”, er at inspirere skolebestyrelser, skoleledelser og lærere til at fremme fællessangen på deres skole.

Via eksempler, ideer og oplæg, er det publikationens ambition at sprede lysten og ideerne til at styrke fællessangen rundt om på skolerne i Danmark. Det er vores håb, at læserne kan bruge publikationen som en trin for trin-guide til at udbrede glæden ved at synge sammen.

Tre ministerier styrker syngelysten

Sangens År 2008 har fået danskerne til at synge.

Denne syngelyst skal nu udbygges hos børn og unge.

Kulturministeriet, Undervisningsministeriet og Velfærdsministeriet er derfor gået sammen om at støtte kampagnen Syngelyst for børn og unge med et tilskud på knap seks millioner kroner over de næste tre år. Kampagnen skal stimulere børn og unge til at synge sammen og udtrykke sig gennem sang.

Børnene skal møde sangen både i skolen og i fritiden. Syngelystprojekterne er med til at bygge bro mellem skole, institution og fritid. Mange nye initiativer vil blive igangsat. Der vil være skoler, som laver sangfestivaler, musikskoler kan etablere workshops for børn og unge med professionelle sangere, biblioteker, som laver sangskriverværksteder, og kirker, der får internationale børnekor på besøg. Mulighederne er mange, og kun fantasien sætter grænser.

Syngelyst vil både igangsætte og støtte initiativer, der tager udgangspunkt i, at sang er sundt, sjovt og socialt. Sangen skal samle børn og unge på tværs af kulturer og sprog og vise, at sang og sangskrivning kan være en væsentlig udtryksform for børn og unge.

Bertel Haarder siger:

“Sangens år har været en stor succes, og jeg er glad for, at vi nu kan synge videre! Sang bringer folk sammen og skaber glæde. Sang er fællesskab, kultur og tradition. Sangen giver fortrolighed med egen kultur og kendskab til andres, for eksempel når man synger israelske og engelske folkeviser, eller når tosprogede børn synger Grundtvig og Weyse.”

Syngelyst er et projekt skabt på DR's initiativ, som vil involvere relevante samarbejdspartnere.

Syngelyst for børn og unge bliver til og med 2011 årligt støttet med én million kroner fra Undervisningsministeriet, 500.000 kroner fra Velfærdsministeriet og 450.000 kroner fra Kulturministeriet.

Hvorfor fællessang?

Glæden ved fællessang

Af undervisningsminister Bertel Haarder

“Når vi synger sammen med andre, er vi ikke os selv nok. Vi overskrider os selv og bliver en del af noget større. Når det lykkes, kan det høres!”

Når vi synger sammen, kan vi både høre og mærke, hvad det betyder at have et fællesskab. At have en fælles kultur, hvor sangens tekst og melodi udgør det fælles indhold. At have en fælles oplevelse, hvor man ubesværet synger med, så naturligt og ligetil som når man trækker vejret. Jeg selv har været privilegeret med at vokse op med højskolesange. Det giver mig en fornemmelse af, at der er sange, jeg altid har kendt. Jeg har lært dem, uden at jeg vidste, at jeg lærte dem. Jeg voksede ind i en sangkultur med tekster og melodier, der er blevet en del af mig selv.

Mit ønske for folkeskolens elever er, at de, i det mindste mens de går i skole, men også i mange andre sammenhænge, får mulighed for på samme måde at blive indført i en fælles og solidt funderet sangkultur. Fællessang er alt andet lige en større oplevelse, når mange mennesker kender og synger med på sangene, end når fællessangen kun er fælles for nogle få, mens

resten synger prøvende og usikkert med – eller helt lader være med at synge.

Når vi synger sammen med andre, er vi ikke os selv nok. Vi overskrider os selv og bliver en del af noget større. Når det lykkes, kan det høres!

Med sangen sætter vi lyd på poesi, følelser og stærke oplevelser. Når vi synger, åbner vi for nogle følelsesmæssige kanaler, hvor vi kan få umiddelbar kontakt med vore egne og andres følelser.

Set i skolesammenhæng forudsætter det naturligvis, at skolens medarbejdere oprigtigt vil sangen. Fællessang opstår kun yderst sjældent spontant og af sig selv. Nogen skal tage initiativet. Nogen skal tage ansvaret for at vælge sange, der binder børn, unge og voksne sammen på tværs af alder og kulturelle forskelle. I skolen vil det først og fremmest være de voksnes ansvar.

Børn elsker at synge, og de synger af hjertens lyst alle typer af sange, når man som voksen giver sig tid til at synge sammen med dem. Det at synge er en aktivitet, som alle elever – store som små – kan deltage i. Der er da også en lang og god tradition i Danmark for at synge i skolen. Med skoleloven af 1814 blev grundstenen lagt til vore dages folkeskole, og skolefaget “sang” blev obligatorisk for alle danske børn i land og by. Sangen har været med fra folkeskolens begyndelse. Det vil sige i næsten 200 år.

Mine bedste skoleminder har jeg fra morgensangen på Sønderborg Statsskole og senere på Aalborg Seminarium, hvor jeg underviste et par år i 1970'erne. I dag kan skolerne med sindsro sætte fællessangen højt på prioriteringslisten over fælles oplevelser og aktiviteter. Sange er jo ikke bare musik. Det er også digte, der er sat i musik. Set med de briller på bliver fællessangen en del af musik- og danskundervisningen. I tilgift lærer børnene, hvordan man opfører sig, når man er mange sammen. De lærer at koncentrere sig, de lærer at lytte og agere sammen med andre i en stor forsamling. Det er en tilgift, der er værd at tage med.

Jeg vil gerne gøre mit til at genoplive fællessangen i vores samfund både i og uden for skolen. Vi skal skabe situationer, hvor både børn, unge og voksne på deres egen krop og stemme kan mærke, hvor dejligt det er at synge sammen. Sangene har vi masser af. Gode sange, sjove sange, alvorlige sange, smukke sange, gamle og nye sange. Udfordringen er for mig at se at udbrede kendskabet til sangene ved at få stadig flere til at synge dem. En del skoler har taget opgaven på sig ved at genoptage morgensang som en daglig eller ugentlig foreteelse, måske med deltagelse af de forældre, der nu engang er på skolen på det tidspunkt, hvor der synges. Det er for mig at se en god vej at gå, som ikke bare skal være forbeholdt børn og unge i skolealderen.

Så syng bare med. Vi har en skatkiste af nyere og ældre danske sange med gode tekster og melodier, som børn, unge og voksne hver for sig og sammen kan have glæde af at synge med på.

(Teksten er med tak lånt fra tidsskriftet Dansk Sang nr. 2, 2007)

Eksemplarisk molekylemodel over fællessangens tværfaglige verden

Modellen viser, at fællessangen i form og indhold rummer talrige muligheder for at berøre såvel faglige som sociale aspekter:

(Af Søren Bechmann)

Hvordan gør vi?

Organisering

Fællessang i skolen kræver, at der er nogle på skolen, som påtager sig arbejdet med selve den praktiske organisering og indholdet ved fællessangen.

Her er bud på, hvem der for eksempel kan stå for dette arbejde.

Fællessang i skolen kræver, at der er nogle på skolen, som påtager sig arbejdet med selve den praktiske organisering og indholdet ved fællessangen.

Her er bud på, hvem der for eksempel kan stå for dette arbejde.

Hvem står for fællessangen?

Det kan være:

- En af skolens ledere
- En musiklærer/en lærer
- Musiklærergruppen.

Hvem står for indholdet?

Mange forskellige personer på skolen kan være med til at udvælge indholdet til fællessangen. Det kan være:

- Skolens klasser på skift
- Enkelte elever, eventuelt med elevrådet som koordinator
- Et musikhold
- Lærere.

Hvornår kan fællessangen foregå?

Fællessangen kan foregå i mange forskellige sammenhænge, for eksempel:

- Ved morgensang (hver dag, en gang om ugen, to gange om ugen, hver 14. dag, en gang om måneden)
- Ved fællessamlinger som for eksempel informationsmøder, foredrag, åbent hus-arrangementer, udstillinger
- Ved begivenheder på skolen, for eksempel fester, elevforestillinger, udstillinger, jule-/ferie-arrangementer.

Hvor på skolen kan fællessangen foregå?

Skolerne rummer meget forskellige muligheder for, hvor fællessangen kan foregå.

Her er nogle forslag til steder på skolen:

- I en aula/teatersal
- Ved klasserne (for eksempel et gangområde)
- I skolegården
- I musiklokalet
- I gymnastiksalen
- I et stort faglokale.

Hvilke musiske elementer kan fællessangen indeholde?

Når der synges fællessang, indgår der ofte andre musiske elementer.
Det kan for eksempel være:

- Kanon
- Duetter
- Solosang
- Klassefremførelse af sange/sammenspilsnumre
- Ledsagende instrumenter/akkompagnement
- Bevægelseslege/sanglege
- Bevægelsesaktiviteter til musik/rytme
- Optræden med rim og remser
- Dans.

Andre indslag

Ofte indgår der andre elementer ved fællessangen.
Det kan for eksempel være:

- Oplæg med begrundelse for valget af sange
- Teater/dramaoptræden
- Oplæsning
- Orientering/meddelelser fra skolens ledelse
- Orientering fra elevrådets arbejde
- Fællesmeddelelser fra klasser/personer på skolen
- Udstillinger
- Foredrag
- Temamøder.

Eksempler

Fællessang fra første skoledag

– en lærers overvejelser ved tilrettelæggelse af fællessang til den første skoledag i året

I morgen skal jeg have hele indskoling (0.-3. klasse) klokken 10.00 til morgensang. Jeg har et kvarter med de cirka 160 børn, og de nye elever i 0. klasse er med for første gang. Forældrene til de nye er der også. Jeg starter med et omkvæd fra "Peters Sangbog", som de fleste af eleverne kan udenad og elsker.

Det lyder sådan her:

*Birkehovedskolen (ens egen skole indsættes) den kan vi li'
Uanset hva' klas' vi går i.
Midt i byens arkitektur
Ligger skolen der dur.*

Denne sang er bare med guitar – taget plejer at lette, og vi er i gang!

Bagefter synger vi: "Tre små kinesere". Nogle af de nye kan måske allerede nogle røde synges bogstaver. Jeg inviterer på skift nogle op for at tegne et stort rødt bogstav på flipoveren. Vi synger sangen på elevernes bogstaver. I forlængelse heraf synger vi "Børn er stærke frø, som spirer". Lærerne i afdelingen er blevet enige om, at sangen skal være gennemgående ved lejligheder, hvor forældre også er til stede. De kan jo så snuppe en kopi i morgen og forsøge at lære den. De gamle elever kender den og plejer at synge godt med – i hvert fald på det af teksten, som går igen.

Den sidste sang, vi skal synge, er "Sigurds godnatsang". Jeg har tænkt mig at lave lidt sjov med, at det er en godnatsang, men ellers kan vi jo aldrig lære godnatsange i skolen... Jeg regner med, at de nye små poder kender denne sang fra fjernsynet.

Til sidst siger jeg til forældrene, at de altid er velkomne til at deltage i morgensamlingerne, hvis det lige passer. I år bliver det tirsdag i 3. time og torsdag i 2. time. Hver gang bruger jeg 12-13 minutter.

Klasserne vælger på skift to sange, som er gennemgående i en måned. De lærer sangene ekstra godt på forhånd og synger for fra en lille scene i fællesrummet. De går meget op i, hvornår det er deres tur til at stå på scenen. Eleverne vælger sange, som de kender fra undervisningen – de stemmer om det på klassen. Det plejer at give en naturlig spredning i repertoiret, og den årlige klasseafstemning giver eleverne et indtryk af, hvor mange sange de egentlig kan. Der er ikke elever på scenen hver måned. På den måde har jeg som musiklærer en mulighed for at lægge sange ind, der sikrer den ønskelige spredning i indholdet.

Når eleverne kommer ind i fællesrummet, plejer jeg som regel at sidde ved klaveret og spille. Her spiller jeg ofte melodier, som eleverne ikke kender endnu eller er ved at lære. Det er min erfaring, at eleverne herefter lærer sangene hurtigere. Samtidig giver det en mulighed for at skabe en god stemning. Stemningen går igen ved skolens særlige lejligheder. Kendetegnet ved de særlige lejligheder er i reglen, at der altid er indlagt en fællessamling med sang.

(Af Søren Bechmann)

Elever begrundet valget af en god morgensang

Eleverne har valgt disse sange og begrundet deres valg:

Morgensang ved Anne

Nu falmer skoven (175)

Livstræet (120)

Jeg tror, at det er vigtigt at have mål i livet. Ikke sådan nogle mål man scorer i fodbold, men dem man sætter sig i livet, for dagen eller ugen. Det behøves ikke altid at være store mål, det kan sagtens være små overskuelige mål. Men jeg tror også, at det er vigtigt, at man sætter sig nogle store mål, så man har noget at arbejde frem imod. For ellers tror jeg simpelthen, at livet bliver for kedeligt! Hvis

man ikke finder nogle mål og noget at arbejde frem imod, tror jeg, at man bliver alt for doven. Men som sagt behøves et mål ikke at være noget stort. Det kan være en løbetur. Man sætter sig det mål, at man vil løbe en tur. Når man så, måske efter mange overvejelser, er kommet ud at løbe, kan det nye mål være at løbe hele turen uden at gå. Når man så kommer hjem, har man en fed fornemmelse, for "Yes! Jeg nåede mit mål!" men jeg synes også, at det er vigtigt, at man sætter sig nogle mål ude i fremtiden. Det kan være inden for uddannelse, en rejse eller noget bestemt, man gerne vil. Jeg har f.eks. et mål. Jeg vil gerne være dyrlæge, og jeg ved, at det er en hård og lang uddannelse, men jeg er villig til at kæmpe for at nå mit mål! Selvfølgelig kan man sige, at det både er et mål og en drøm. Men derfor er det stadig sundt at have noget at arbejde hen imod. Så min pointe er: At livet bliver for kedeligt uden mål for dagen og livet! Hvad skal der ellers blive af os mennesker, hvis vi ikke har et mål at arbejde frem imod?

Morgensang ved Nadja

Der er noget galt i Danmark (234)

Du kom med alt det der var dig (194)

Jeg har valgt at kalde min morgensang for genert. Jeg vil gerne fortælle jer om, hvordan jeg er genert, og om, hvordan det påvirker mig.

Først vil jeg fortælle hvordan, jeg er genert. Jeg er genert på den måde, at jeg får det dårligt, når jeg snakker foran mange mennesker eller bare foran klassen så at stå her er meget grænseoverskridende for mig. Jeg har også svært ved at møde nye mennesker, jeg har svært ved at komme i konflikter, ligesom jeg har meget svært ved at klæde mig ud, og ved f.eks. en audition får jeg det også meget dårligt. Jeg kan ikke lade være med at tænke på, hvordan andre personer tænker om mig lige i den situation.

Min generthed har påvirket mig på den måde, at jeg har svært ved at møde nye mennesker, og i skolen siger jeg ikke så meget i timerne. Det, at jeg er genert, er også en af grundene til, at jeg har valgt at komme på efterskole, fordi jeg gerne vil af med min generthed, og det kan jeg arbejde på her. Der har allerede været mange grænseoverskridende ting. Og det er jeg sikker på, at der bliver ved med at komme på det her år. Og selv om jeg synes, at det er ubehageligt, så bliver jeg nødt til at gøre det for at arbejde med min generthed.

Morgensang rundt om i Danmark

Læs her om, hvordan morgensang foregår på forskellige skoler:

På Sværdborg Friskole

– en skole med cirka 95 elever fra 0.-9. klasse – har de morgensamling hver dag og med morgensang to til tre gange om ugen.

De synger fødselsdagssang, når elever eller personale har fødselsdag. De forsøger at finde årstidssange, nye sange, som både store og små kender. Skolen har også sin helt egen sang.

På Hou Skole på Langeland

– en lille skole med 0. til 6. klasse – har de morgensang hver dag efter 1. time. De synger en sang, der gives meddelelser, og de synger fødselsdagssang. De har deres helt egen fødselsdagssang.

Det er de fire musiklærere, der planlægger morgensangen for et kvartal ad gangen. De har en ønskebøtte, hvor eleverne kan lægge ønsker i til sange, de gerne vil synge. Indimellem er der også klasser, der optræder med et musiknummer eller fortæller fra lejrskole m.m.

På Sparkær Skole

– en skole med elever fra børnehaveklassen til 6. klasse – har de morgensang på alle mandage og fredage. Mandag synges en enkelt sang og fredag to sange, hvoraf den første enten er en salme eller en fædrelandssang eller lignende. Musiklærerne står for sangene. Skolelederen beder Fadervor efter salmen, og alle børn beder højt med. Det er også her, der gives fælles beskeder, og måske er der en klasse, som optræder eller viser noget for de andre.

På Hou Skole nord for Limfjorden

– en skole med elever fra 0. til 5. klasse plus en heldagsklasse – har de morgensang hver fredag. Alle elever, SFO-børn og voksne stuves sammen i musiklokalet.

Her er det primært rytmiske sange, der er på programmet, og som eleverne akkompagnerer til med fuld besætning.

Tit spiller de numre, som går igen i musikundervisningen. Derudover er deres sangvalg meget årstidsbestemt.

Hele december måned har skolen morgensang hver dag, hvor julesange og salmer bliver endevendt.

Ofte optræder en klasse med et sammenspilsnummer eller et andet musikalsk indslag. Det er også her, børnene viser

og fortæller om et produkt, de har lavet, eller et forløb, de har været igennem. Hvis der er sket et eller anden ude i verden, tales der også om det til morgensang. Der er beskeder fra lederen eller andre og til sidst fødselsdagssang for ugens fødselærer. Det gør skolen meget ud af – med trefoldigt leve og skolens egen sang osv. Her spiller de to musiklærere og elever med.

På **Saltum Centralskole** har de morgensang en gang om ugen for alle elever. Lederne står for at styre samlingerne, og en lærer spiller til sangene. Hver måned har de “månedens sang”, som alle skal lære. Det er enten en gammel dansk sang eller en sang, som de på skolen synes er vigtig, at eleverne lærer. Derudover synger de en eller to sange af forskellig slags – årstidssange, eller hvad der nu lige er oppe i tiden.

Skolen benytter også lejligheden til at lade eleverne optræde for hinanden med sammenspil, teater, krybbespil mv. Indimellem er der temamåneder: Carl Nielsen, Halfdan Rasmussen, Astrid Lindgren mv., så udvides samlingerne med udstillinger, oplæsning osv.

Hørsholm Lilleskole

På Hørsholm Lilleskole mødes alle eleverne hver dag til morgensang. Mange forældre deltager også i morgensangen – ofte er der så mange, at ikke alle kan få en siddeplads!

Klasserne skiftes til at være ansvarlige for at vælge de to sange, eleverne skal synge. Sangene bliver valgt fra en af skolens egne sangbøger. Det kan enten være den røde, som man bruger om vinteren, eller den gule, som bruges om sommeren. Hver gang der skiftes bog, bliver der skiftet et par sange ud.

Morgensangen bruges også til at give fælles beskeder til alle skolens elever – og eleverne øver sig samtidig i at tale foran en stor forsamling.

Vil du vide mere om skolens måde at organisere morgensangen på og om de pædagogiske resultater? Kontakt skoleleder Bjørn Godt-Hansen på 45 86 22 32.

Læs mere om skolen på www.hlsk.dk

Hørsholm Lille Skole

Viden bærer frugt

Utterslev Skole

På Utterslev Skole har man prioriteret at synge morgensang hver dag. For at der kan være plads til alle, er morgensangen delt op i hold.

Indskolingen, mellemtrinet og udskolingen synger sammen. En gang om måneden samles alle klasserne til den store fællessang.

Lærerne skiftes til at spille til sangen, og de synes, at tiden de investerer i morgensang er godt givet ud. Den fælles sang træner nemlig eleverne i at lytte til hinanden og den giver eleverne mulighed for at lære hinanden at kende på tværs. Og det giver i sidste ende mere ro i skolegården.

Morgensangen er ofte bygget op omkring et tema fra et eller flere af fagene. Først synges der og ind imellem sangene holder nogle af eleverne oplæg om det, de har lært i det pågældende fag. På den måde lærer alle at lytte til og respektere hinanden.

Læs mere om skolen på www.utterslevskole.kk.dk/...

Beskrivelse af morgensang på Rosenvangskolen, Viby J.

Rosenvangskolen er 80 år gammel. Der har altid været morgensang, og den er i høj grad kulturbærende. Forældre, bedsteforældre og oldeforældre, der selv har gået på skolen, kender den "gode gamle tradition".

Selve sangene er også kulturbærende, og vi opbygger en fælles sangskat. Den giver en oplevelse af en fælles skole, fællesskab og sammenhold, og her kan gives informationer af forskellig art. Morgensangen har klart et dannende aspekt ud over det kulturbærende. Der er for eksempel mange til stede, og man må derfor indordne sig. Der skal være ro.

– Det er ganske enkelt **DEJLIGT** at starte dagen med sang!

Klokken 8.00

Klasserne fra 1. til og med 6. klasse mødes i skolens aula. Da vi er en firesporet skole bliver det cirka 6 årgange x 4 spor x 25 elever = 600 elever + lærere og et par håndfulde forældre.

Klokken 8.05

Lederen – eller den pædagogiske – træder op på talerstolen, og der bliver (forhåbentlig) ro. Der bliver normalt sagt lidt om årstiden, om skolefodbold – eller hvad lederen nu finder relevant – før vi tager fat på den første sang.

Klokken 8.10

Der siges måske lidt, før 2. sang synges.

Klokken 8.15

Der bliver sagt "god morgen", hvilket er signal til, at nu må man gå ud til klasserne.

Angående sangene

Den første sang er ofte fra "555 Sange", som alle børnene ejer og har med. De får en af skolen, når de starter i 1. klasse. Hvis de mister den, betaler de selv for en ny. Efter 6. klasse får de den med hjem til evigt minde.

Den første sang er ofte en "klassisk", "voksen"sang som for eksempel "I østen stiger solen op", "Septembers himmel", "Morgenstund har guld i mund", eller "Sensommervisen".

Klassiske morgensange eller årstidssange.

Denne sang gentages hver dag i samme måned.

Sang nummer to er ofte på overheadprojektor og er lidt mere lystig og "børnevenlig". Det kan for eksempel være "Joanna", "Vil du med en tur i skoven" (Poul Kjøller) eller "Min kat den danser tango".

Alle sangene, der i løbet af måneden optræder som nummer to, er forskellige.

Sangene akkompagneres af et flygel. Tre musiklærere står for at udvælge sange og skiftes til at spille. De får otte timer for det hver på årsbasis.

Afveksling

Det sker, at en klasse kommer og optræder med et eller andet. Det er altid noget, den enkelte lærer står inde for. Oftest dans eller musik. Hvis det tager lang tid, synges der ikke. Ellers nøjes vi med en enkelt sang.

0.-3. klasse:

Forberedelse

- Forberedelsen sker med halvårige planer.
- Primo juni og primo december deles ønskesedler ud til klasserne. I juni vedlægges seneste efterårsplan og i december seneste forårsplan, idet ønskesedlen er inddelt i en liste til topti af de sange, der blev sunget seneste tilsvarende halvår med tanke på kontinuiteten, og en liste til andre, eventuelle nye forslag med tanke på fornyelse.
- Der udarbejdes en sangmappe med en plan for halvåret og alle sangene i kopi dels til hver klasse og dels til deres musiklærere. Planen indeholder to sange til hver gang efter princippet: Den første skal relatere sig til traditionen/sangskatten, den anden skal have umiddelbar appel til børnene.

Gennemførelse

- Ved første samling efter sommerferien aftales, hvor hver enkelt klasse står. Børnehaveklasserne sidder på gulvet foran.
- MH indleder med et "God morgen!" i kort eller længere form.

- Første sang synges.
- Fire børn får lov at fortælle om en begivenhed/oplevelse i dialog med MH.
- Eventuel besked/orientering fra MH eller lærere.
- TH orienterer om, hvem der har ønsket dagens sange.
- Anden sang synges.
- MH afslutter med “Kan I have en god dag og en god uge!”
- Menigheden svarer: “Tak, i lige måde!”

4.-6. klasse:

Forberedelse

- Som 0.-3. klasse.
- Seks gange i løbet af et halvår er der kun sat én sang på programmet, idet det er forudsat, at hver årgang leverer indslag to gange – altså fire gange per skoleår.

Gennemførelse

- Ved første samling efter sommerferien aftales, hvor hver enkelt klasse står.
- MH indleder med et “God morgen!” i kort eller længere form.
- Første sang synges.
- Eventuel besked/orientering fra elever, MH eller lærere.
- TH orienterer om, hvem der har ønsket dagens sange.
- Anden sang synges.
- MH afslutter med “Kan I have en god dag og en god uge!”
- Menigheden svarer: “Tak, i lige måde!”
- De dage, hvor der er indslag fra årgangene, synges kun én sang. Det aftales i hvert enkelt tilfælde, om sangen skal først eller sidst på programmet.

7.-9. klasse:

- Der har hidtil ikke for denne aldersgruppe været afholdt fællessamlinger efter nogen fast plan.

(Af Lars Thor)

Morgensang på Institut Sankt Joseph

– Sangens År 2008

På den katolske og internationale (50 nationer) skole, Institut Sankt Joseph på Østerbro, har vi altid lagt vægt på det fællesskab, vi opnår ved at synge sammen.

Vi har morgensang i skolens teatersal, hvor

cirka 350 af skolens i alt 500 daglige brugere kan stå op og synge klokken 8.00 hver morgen.

Vi veksler mellem sange og salmer og varierer repertoiret i løbet af året. Ugens tre første morgener er det de yngste klasser og torsdag-fredag er det de ældste. Morgensangen offentliggøres i forvejen, så henholdsvis musiklærerne og kristendoms lærerne kan øve i forvejen – eller eventuelt følge op bagefter.

Morgensangen har foruden sangindholdet også karakter af ritual, idet vi sammen beder fadervor og der eventuelt gives meddelelser eller orienteres om dagen ud fra for eksempel Politikens “Bog om År og dage” eller “The Dangerous Book for Boys Yearbook” (HarperCollins).

Ikke alle børnene synger med, men de er til stede og hører altså i det mindste morgensangen. Men ofte opmuntrer skolelederen eleverne til at forsøge sig, selv om de måske ikke kender melodien helt endnu. Der synges efter overheadtekst på et stort lærred, så sangbøger undgås. Det rummer også muligheden for at vælge en aktuell sang – som da vi for eksempel mandagen efter Melodi Grand Prix et år sang den danske vindermelodi “Fly on the Wings of Love”.

Der spilles til på flygel, guitar eller tværfløjte – undertiden kommer nogle medlemmer af skolens harmoniorkester og spiller til. Vi bruger også sommetider musikanlægget, som når vi spiller en af de ældste elevers yndlingsange “Heal the World” (Michael Jackson fra albummet “History”) eller Kim Larsens sange. De yngste synger bedst med på traditionelle morgensange som “I østen stiger solen op” eller nye salmer som Holger Lissners “Måne og sol”.

I anledning af "Sangens År" har vi indført en fælles morgensang for alle 500 én gang om måneden i skolens idrætshal. Så forberedes det meget omhyggeligt med flytning af keyboards, højttalere osv. og fire eller fem af skolens lærere står for live-musik. Morgensangen holdes klokken 10, og den varer længere end normalt, idet vi synger tre – fire sange, og der gives aktuelle meddelelser ind imellem.

Det er vigtigst ved denne store fælles morgensang, hvor eleverne sidder på gulvet i hallen, at de ældste elever synes om det, idet de virker som rollemodeller for de yngre. Derfor vælger vi dels en salme eller årstidssang – noget dansk (for eksempel Benny Andersen) og en sang på dansk eller engelsk, der retter sig mod udskoling.

Vi ønsker, at denne månedlige morgensang bliver værdsat af eleverne, så vi gør os umage! Husorkestret øver sig omhyggeligt, og de tekniske forhold skal bare være i orden. Netop derfor kan vi kun overkomme at holde denne store morgensang i idrætshallen én gang om måneden. Det skal være kvalitet, og fokus skal være på musikken – ikke på personen som i X-faktor.

Morgensangshilsner fra Institut Sankt Joseph,
Herluf Eriksen
skoleleder

PS: Et godt spansk ordsprog lyder:

"Når man synger, kan man ikke tænke onde tanker".

Sanglister

Sanglister

– Brev til 5.c på Højene Skole angående skolens sangliste

Til 5.c.

Jeg skal til at lave listen over de morgensange, vi skal synge næste skoleår fra sommerferien og frem til jul. Derfor har jeg brug for nogle gode forslag fra jer.

Jeg har brug for to lister:

1. Hvilke sange er bedst af dem, vi sang sidste år?
2. Hvilke andre sange vil det være dejligt at have med?

Jeg vil derfor bede jer finde frem til de 10 sange fra vedhæftede liste, som I helst vil synge, og skrive dem i "Top 10-skemaet". Andre forslag til sange kan skrives i det nederste skema. Jeres lærer har også ret til at få nogle forslag med.

I skal tænke på, at ikke alle sange er lige velegnede til fællessang, og at der ikke må være vinter- og forårssange med på listen.

Til gengæld skal der helst være både nye og gamle sange, glade og sørgelige, hurtige og langsomme, muntre og højtidelige.

Top 10:

Andre forslag:

(Af Søren Thirup)

En sangliste

Anemonesangen
Blæsten går frisk
Blæsten kan man ikke få at se
Buster (Stille, stille)
Dagen er ny
De bor i Danmark
Dejlig er den himmel blå
Der er et yndigt land
Det er forår, solen skinner
Det er i dag et vejr, et solskinsvejr
Det kimer nu til julefest
Det lysner over agres felt
Det var en lørdag aften
Det' sørme, det' sandt, december
Eller også er det lyv (Højt mod nord)
En kort, en lang
Ferie, ferie, ferie
For længe, længe siden
Fra Engeland til Skotland
Fy, fy skamme
Fætter Mikkel
Go' morgen sol
Gode venner
Gud ske tak og lov
Hist, hvor vejen slår en bugt
Hodja fra Pjort
Hvalen Hvalborg
Hvis du ser en krokodille i dit badekar
Hvor går mon solen hen
Højt fra træets grønne top
Hør den lille stær
I skovens dybe stille ro
I sne står urt og busk i skjul
I østen stiger solen op
Jamaica
Jeg er en glad lille cowboy
Jeg er så glad for min cykel
Jeg ved en lærkerede
Jeg ved, hvor der findes en have så skøn
Jeg vil male dagen blå

Jungledyret Hugo
Jutlandia
Jylland mellem tvende have
Ka' det aldrig bli' vinter
Kald det kærlighed
Kom maj, du søde, milde
Krist stod op af døde
Livstræet
Lysets engel
Mariehønen Evigglad
Marken er mejet
Min kat den danser tango
Morgenstund har guld i mund
Nattergalen, kender du den
Nord og syd og øst og vest
Nu falmer skoven
Nu kommer den dejlige sommer
Nu ringer alle klokker mod sky
Nu titte til hinanden
Nu tændes tusind julelys
Når lyset bryder frem
Op, al den ting
Papirsklip
Puff
På loftet sidder nissen
Se, det summer af sol over engen
Septembers himmel er så blå
Skræk og ro
Sneflokke kommer vrimplende
Snemand Frost og frøken Tø
Solen brænder rød og hed
Solen er så rød mor
Spurven sidder stum bag kvist
Stop den lille kænguru
Søren Banjomus
Ti små cyklister
Ulvesangen
Vi lister os af sted på tå
Vuffelivov
Æbler lyser rødt
Åh abe

Morgensang

Efterårssemesteret 2007 for 4. klasse – 6. klasse:

22. august	I østen stiger solen op – MX, LL	6.b, 6.c
	Jutlandia – M	4.a, 4.c, 5.a, 5.b, 5.c, 6.b, 6.c
29. august	Sensommervise / Æbler lyser	6.c
	Aj-ja-ja	5.c, 6.c
5. september	Der er et yndigt land – LL	4.a, 5.a, 5.c, 6.b, 6.c
	Papirsklip – M	4.a, 4.c, 5.a, 5.b, 5.c, 6.b, 6.c
12. september	<i>6. årgang</i>	
	Kald det kærlighed	4.a, 6.c
19. september	Marken er mejet	4.a, 6.b, 6.c
	Fodboldstjernen	4.a, 5.c
26. september	Septembers himmel – MX	6.b, 6.c
	Fætter Mikkel	5.a, 5.b, 6.c
3. oktober	<i>4. årgang</i>	
	Åh, Buster	4.a, 5.b, 5.c, 6.b, 6.c
10. oktober	Morgenstund har guld i mund - LL	6.c
	We wanna be free – M	4.a, 5.b, 5.c, 6.b, 6.c
###	EFTERÅRSFERIE	
24. oktober	Det bedste jeg ved / Jorden er flad	6.c
	Tre små fisk	4.a, 6.b
31. oktober	Godmorgen lille land!	–
	Danse i måneskin	4.a, 4.c, 5.a, 5.b, 5.c
7. november	<i>5. årgang</i>	
	Puff	4.c, 5.b, 5.c, 6.b
14. november	Jeg vil male dagen blå	4.c, 5.b, 6.b, 6.c
	Ti små cyklister	4.a, 4.c, 5.c
21. november	Jens Vejmand – MX	6.c
	Don Pedro	5.c, 6.c

28. november	Nu tændes tusind julelys	5.c, 6.c
	Det sørme det sandt december	5.c, 6.c, 6.c
5. december	<i>4. årgang</i>	
	På loftet sidder nissen	4.a, 5.a, 5.b, 6.c
12. december	Gå glad i bad	4.c, 5.a, 5.c, 6.c
	Søren Banjomus	4.a, 5.b, 6.c
19. december	Dejlig er jorden – LL	–
	Højt fra træets grønne top	4.a, 5.a, 6.c

LX = værket er med i den store kulturkanon (litteratur)

MX = værket er med i den store kulturkanon (musik)

LL = forfatteren optræder på kanonlisten for folkeskolen

M = komponisten er repræsenteret i den store kulturkanon (musik)

Morgensange i oktober 2007

Mandage:	I østen stiger solen op. Nr. 318
Tirsdage:	Nu titter til hinanden. Nr. 320
Onsdage:	Nu blitzer edderkoppespind
Torsdage:	Lysets engel går med glans. Nr. 319
Fredage:	Det lysner over agres felt. Nr. 126
Onsdag den 3. oktober	Krinsatt av fiender. Nr. 6
Torsdag den 4. oktober	Ole sad på en knold og sang. Nr. 426
Fredag den 5. oktober	Der var engang en abe. Nr. 480
Mandag den 8. oktober	Jeg ved en lærkerede. Nr. 469
Tirsdag den 9. oktober	Hist hvor vejen slår en bugt. Nr. 427
Onsdag den 10. oktober	Min kat den danser tango
Torsdag den 11. oktober	Langt ud' i skoven. Nr. 432
Fredag den 12. oktober	Stenen slår smut

EFTERÅRSFERIE

Mandag den 22. oktober	Lille sky gik morgentur. Nr. 419
Tirsdag den 23. oktober	God morgen sol
Onsdag den 24. oktober	Midt om natten
Torsdag den 25. oktober	Skovsangen
Fredag den 26. oktober	Højt mod nord
Mandag den 29. oktober	Sensommervisen
Tirsdag den 30. oktober	Du som har tændt millioner af stjerner
Onsdag den 31. oktober	Jeg en gård mig bygge vil. Nr. 461

Her er et bud på temaer, der kan vælges sange over:

Årstidssange	Natursange
Religiøse sange/salmer	Historiske sange
Eventyrsange	Viser
Fædrelandssange	Nationalsange
Landskabssange	Arbejdssange
Børnesange	Fødselsdagssange
Popsange	Jazzsange
Bevægelsessange	Sanglege
Kanon	Rap

Elevernes favoritter efter to måneder

Efterårssemesteret 2007 for 4. klasse – 6. klasse:

Elevernes favoritter efter to måneder på efterskole (oktober 2007)

Listen er prioriteret – i alt 90 sange i forslag. Her er den mest populære halvdel.

HS = den nye højskolesangbog

DGI = den gamle DGI-sangbog

HS 201 Danskerne findes i mange modeller

HS 127 What a wonderful world

Korsats Eventyr

DGI 171 Ud under åben himmel

HS 455 Right next to the right one

HS 203 You've got a friend

Korsats Fields of gold

HS 202 At kende sig selv

HS 191 With a little help from my friends

HS 121 Let it be

DGI 230 Kald det kærlighed

HS 456 En kort en lang

Korsats Hallelujah

HS 139 Papirsklip

Korsats Open up my heart

HS 453 Du kom med alt det der var dig

Korsats Smuk og dejlig

HS 337 Sensommervise

HS 246 War is over

HS 11 I I østen stiger solen op

DGI 250 Kom og syng en enkel sang om frihed

HS 126 Duerne flyver af og til op

Korsats Imagine

Korsats This little light of mine

HS 449 Visen om de 18 svaner

HS 138 Om lidt bli'r her stille

HS 21 Se, hvilken morgenstund

DGI 300 Åbent landskab

DGI 236 Forårsdag

HS 438 Til min Marie

HS 248 Vær velkommen herrens år
HS 141 Livstræet
Korsats Saminamina
DGI181 Nattergalen kender du den
DGI 271 Vi har lejrball her
DGI 257 Regnvejrsdag I november
HS 520 Wind of change
HS 426 Vem kan segla for utan vind
HS 333 Marken er mejet
HS 184 Ole sad på en knold og sang

HS 134 Barndommens land
HS 133 Mørkets sang
HS 25 Nu blitzer edderkoppespind
HS 14 Se nu stiger solen

Hørsholm Lilleskoles vintersangbog

RØD SANGBOG

Blæsten går frisk
De 24 røvere
Den gamle spillemand
Den sømand han må lide
Det er hvidt
Don Pedro
Du må få min sofacykel
Dyrene i Afrika
Efterårsblæst
En dygtig en
Et lille land
Fra Engeland til Skotland
Fætter Mikkel
Go Down Moses
Heksemutter
Hvalen Valborg
Hvor smiler fager
Hør vi synger
I alle de riger og lande
I en kælder sort som kul
I sne står urt og busk i skjul
I østen siger solen op
Imagine
Jeg er en glad lille cowboy
Jens vejmand
Kejserens nye klæder
Krigsatt av fiender
Larvens sang
Let it Be
Marken er mejet
Nord og syd og øst og vest
Nu falmer skoven
Nu går det løs på legepladsen
Nu regner det så stille
Papegøjen fra Amerika
Peberkagebagersangen
Rapanden Rasmus
Regnvejrsdag i november

Se, nu stiger solen
Sen-sensommer
Sneflokke kommer vrimlende
Spurven sidder stum bag kvist
Stress og jag

Oktober 2008

Tante Andante
Tom Dooley
Tordenskjold
Tre små fisk
Tyggegummikongen Bobbel
Vem kan segla förutan vind?
Vi lister os af sted
We Shall Overcome
What Shall We Do
With a Little Help

JULESANGE

Barn Jesus
Bjældeklang
Decembersang
Dejlig er den himmel blå
Dejlig er jorden
Det kimer nu
En rose så jeg skyde
Et barn er født
Fire strømper uden fod
Forlængst en gang i Bethlehem
Glade jul
Højt fra træets grønne top
Julen har bragt
Juletræet med sin pynt
Kling klong
Lille Messias
Mary Boychild
Nu' det jul
Nu tændes tusind julelys
På loftet sidder nissen
Santa Lucia
Se nu tændes tusind stjerner
Sikken voldsom trængsel og alarm
Vinterbyøster

Hørsholm Lilleskoles sommersangbog

GUL/GRØN SANGBOG

ABC

Anemonesangen
Blowing in the wind
Blæksprutten Olsen
Danmark, nu blunder den lyse nat
Danmark, mit fædreland
Den blå anemone
Den danske sang
Den lille frække Frederik
Den røde kvinkelinke
Der er et yndigt land
Der var en gang en abe
Det er i dag et vejr
Det haver så nyligen regnet
Du danske sommer
En lærke letted'
En pige gik i enge
En yndig og frydefuld sommertid
God morgen, lille land
Go' morgen sol (Bernh. Christensen)
God morgen sol (Halfdan Rasmussen)
Hist hvor vejen slår en bugt
Hodja fra Pjort
Homba hum hum
Hovsasa
Hundred' mus med haler på
Hvad si'r du til sådan en kone
Hvem har malet himlen blå
Hvor smiler fager

Hør den lille stær
If You're Happy
I skovens dybe, stille ro
Jeg elsker de grønne lunde
Jeg er havren
Jeg ved en lærkerede
Jeg ved hvor der findes en have
Katinka, Katinka
Klods-Hans
Kom maj, du søde milde
Langt oppe bag Norges kyster
Mariehønen Evigglad
Michael, Row the Boat
Muntre musikanter
My Bonnie
Nattergalen på sin gren
Noget om helte
Nu er dagen fuld af sang
Obladi Oblada
Og det var en skærsommerdag
Oh when the Saints
Oppe i en hængekøje
Posemandens bil
Poul sine høns
Se, det summer af sol
Skipper Klement
Skovsangen
Svantes lykkelige dag
Ta' mig med til drømmeland
To papegøjer
To tykke bladlus
Tælle til en
Ude i de store skove
Ude i Saharas ørken
Yellow Submarine

Artikler og links

Artiklerne er venligst udlånt af tidsskriftet "Dansk sang"

www.dansksang.dk

Skal vi ikke synge den om stjernerne, der nejer? ...

... spurgte Søren i 1. klasse.

En af Sørenes yndlingsange var "I østen stiger solen op", og af en eller anden grund havde han åbenbart bidt mærke i udtrykket "Og alle stjerner nejer sig, når østens sol går frem". Måske havde udtrykket skabt billeder på hans indre nethinde, måske havde han bare studset over udtrykket – i hvert fald havde han lagt mærke til formuleringen. Jeg er overbevist om, at det er sundt og udviklende for børnenes tanker og ideverden at møde den slags udtryk, som de umiddelbart studser og måske går og gransker over.

... af Inger Ubbesen
Folkeskolelærer
Cand.pæd.mus
Afholder kurser i musik og
praktisk musisk undervisning
Lektor på Århus
Lærerseminarium

Det er én af begrundelserne for at synge med børn, og der er mange andre. En af mine kolleger, Birgit Nielsen, har for nylig gennemført et projekt om morgensang i indskolingen på en skole i Århus, og en af de deltagende elever fra 1. klasse mente, at ideen med at synge morgensang var, "at man får stemmen så glat og yndig, så man ikke er hæs i skolen". Det er en fantastisk og forunderlig formulering, synes jeg, som i min tolkning udtrykker elevens fornemmelse af 'lethed og velbefindende' efter morgensangen – det kan give psykisk velbefindende at synge, en anden begrundelse for at synge.

I et historisk perspektiv har sangen altid haft en betydningsfuld plads i musikundervisningen. Oprindeligt blev faget sang indført i 1848-loven for at forbedre kirkesangen – og senere i 1958 kom faget til at hedde sang og musik. Nu hedder det musik, og lad os håbe, det bliver ved med at figurere som fagområde i skolen. I et musikpædagogisk perspektiv er sangen og stemmen også en vigtig faktor. Stemmen som "instrumenternes konge" er nok det instrument, vi først udøver musik med. Den er en del af kroppen, så det instrument er altid med os. Alle børnene møder op i skolen med det instrument. Stemmen og kroppen må være udgangspunktet for musikundervisningen.

I det nypublicerede materiale *Musik i luften*, som jeg har lavet sammen med Susanne Hvitved, taler vi om tre måder at forholde sig til sang og sange på:

- Sange som indhold

En af grundene til at synge kan være et ønske om, at børnene skal udvikle et forhold til den kulturskat, vores sange udgør. I den forbindelse tror jeg, det er væsentligt at sætte fokus og vælge sange ud, så børnene oplever, de får sangene lært i en grad, så de virkelig kan synge med. Jeg tror, det er af afgørende betydning for børnenes forhold til sangene, at der arbejdes med dem, så de får dem lært. I mange sange er der en stor mængde tekst, som de fleste børn har svært ved at læse. På Lisbjergskolen aftalte vi i god tid, hvilke sange vi ville synge til morgensang, så lærere ud over musiklærerne havde mulighed for at arbejde med teksterne med børnene. Et af biprodukterne af denne ordning mandede ud i "Syng og læs eller læs og syng". Det er et dansk/musikmateriale til indskolingen med øvelser og opgaver, der tager udgangspunkt i sangtekster. Nogle af opgaverne er formelle træningsopgaver; men andre handler om at få børnene til at få øje på og forholde sig til teksternes indhold fx ved at tegne noget fra et vers: En opgave i forbindelse med *Snemand Frost* lød fx sådan:

”Sangen som hjerte og lunge i skolen”

- *Dansk Sang tager temperaturen på skolesangen. Hvor godt er det lige, det går?*
- *Der er morgensang på mange skoler!*
- *Børn elsker at synge, men er musiklærerne dygtige nok til at give børnene store sangoplevelser?*
- *Er det rigtigt, at man synger mest på skolerne i Jylland?*
- *Har friskolen en mere aktiv fællessangstradition end folkeskolen?*
- *Kan det overhovedet betale sig at værne om den danske skolesang i disse globaliseringstider? Bliver vi ikke kørt over af de mange engelske popsange alligevel?*
- *Er der noget lummert og reservatagtigt over de danske sange?*
- *Den frivillige musikundervisning i skolen har det rigtig skidt, og det går ud over korene. Hvor mange skolekor af i dag kan forresten synge en trestemmig sats?*
- *Hellere stjerne for en aften end én uudslukkelig stjerne blandt mange, som har været med til at løfte i flok i skolens kor.*

I en artikelserie undersøger Dansk Sang, hvordan skolesangen rent faktisk har det, ligesom der sættes fokus på beslægtede områder med fokus på børnesang.

- *Tegn et vers, og lad os gætte, hvilket vers det er!*
- *Kan du lave sangen om til en tegneserie?*

Det kan være svært for musiklæreren alene med det timetal, der er tildelt faget, at få tid til at lære børnene ”de teksttunge” sange, og jeg synes ikke kun, det påhviler musiklæreren at sikre børnenes kendskab til den del af sangene, vi forbinder med den danske kulturskat. Det må være en opgave, man samarbejder om i skolen.

Personligt har jeg altid som dansk- og musiklærer valgt og fundet sange, der indholdsmæssigt relaterede sig til det, vi arbejdede med i klassen; men jeg har også altid haft min lille private kanon med sange, som jeg synes, de kommende generationer også fortjener at kende.

- *Sange som middel*

Her bruger vi sangene som middel til at lære noget andet, fx til at forstå musikfaglige begreber som *form, omkvæd, improvisation, puls, rytme osv.* eller til at udvikle børnenes musikalitet gennem puls og rytmeoplevelse.

En sang som *”Koen har fire ben”*, som nok er kendt af de fleste efterhånden, er en rigtig god sang, når man gerne vil lære eleverne, at der er noget, der hedder ”et slag” og ”to slag” osv. Sangen udgør på

den måde en ramme om en aktivitet; eller man kan sige, sangen har en indbygget leg eller aktivitet eller øvelse, der netop udfordrer den kompetence, man gerne vil udvikle. En sang som *Nu går Olsen amok* er et andet eksempel fra *Musik i luften*, som fokuserer på kropslig rytmeoplevelse – en væsentlig musikalsk kompetence. Se side 60.

Mange af de sange, vi arbejder med under denne kategori, indeholder elementer af leg, og det **kan** godt give problemer, hvis børnene kun opfatter det som ”fis og ballade”. Der er en hårfin grænse mellem det konstruktive skøre, sjove og engagerende og det destruktive ”fis og ballade”. Det kan godt være, at det kan være svært at skelne det ene fra det andet, hvis man står uden for døren til musiklokalet og lytter, men er man inde i lokalet, er man ikke i tvivl. Min pointe er, at børnene skal vide, hvad meningen er med en aktivitet. Jeg hørte engang en musiklærer sige, at hun konsekvent undgik at bruge betegnelsen ”leg” om de aktiviteter, der foregik i musiklokalet. Legen er forbundet med en grad af frivillighed, som ikke gælder for de aktiviteter, der igangsættes i musiklokalet. I musiklokalet ”leger” vi ikke – vi øver os, og vi træner og vi udvikler os. Det er ikke, fordi det er forbudt at *ha’ det sjovt*; men det er ikke det primære mål. Og når vi nu er ved det, så har jeg oplevet mange musiklærere – inkl. mig

Cd: C24

Nu går Olsen amok

Musik og tekst: Inger Ubbesen

Swing reggae

Dm⁷ Gm A⁷ Dm

Nu går Ol-sen a-mok. Han la-ver ryt - me-boks med sin krop.
Ol - sens ryt-me er fed. Kom ven-ner nu vil vi væ-re med.

Musik og tekst: Copyright © Folkeskolens Musiklærerforening, Herning

- Start med at stå i en rundkreds.

- Lav så denne rytmeboks:
Bliv ved, til alle er med.

Rytmeboks	1	2	3	4
klap			X	X
tramp	X	X		

Sådan kan man altså lave en rytmeboks med kroppen (bodypercussion).

- Lær nu eleverne sangen ovenfor.
- Del klassen op i to grupper. Den ene gruppe synger, og den anden laver rytmeboks. Byt, så begge grupper prøver.
- Lad klassen synge og ”rytme” selv, mens læreren spiller klaver eller guitar.
- Del så klassen op i grupper, og lad dem lave deres egen rytmeboks med kroppen.
- Skemaerne på næste side afspejler en progressiv tænkning.
I første omgang er der reduceret i mulighederne ved kun at have to lyd-kilder.
I næste omgang er der tre lyd-kilder, og de er fastlagt på forhånd.
- Se i øvrigt rytmeboksene bagest i afsnittet.
- Man kan også lave rytmer, der ikke skal skrives ned.

selv – for hvem det er et succeskriterium, at børnene har det *sjovt*. Sådan tænker jeg ikke mere, og jeg undgår helst at bruge det ord, *sjovt*. Det minder mig for meget om overfladisk underholdning – jeg vil meget hellere tale om *engagement* og *glæde*; det er forbundet med dybde og kvalitet.

- Sange som syngeaktivitet

Denne kategori er opdelt i to undergrupper, hvor der er fokus på det at synge ud fra:

- et fysiologisk aspekt, hvor det handler om at udvikle sund stemmebrug
- et psykologisk aspekt, hvor det handler om vigtigheden af at kunne udtrykke sig i sang

Jeg vil først knytte nogle kommentarer til det fysiologiske aspekt. De fleste børn i skolestarten er glade for at synge, og de synger gerne – hver med "deres næb". Men de skal ikke blive ret gamle, før de bliver generede og kvier sig ved at synge. Linda Vilhemsens har i bogen *Når børn synger, hva' så?* nogle bud på, hvorfor det forholder sig sådan, og også bud på, hvad man kan iværksætte for at imødegå dette fænomen. Hun taler om stemmebevidsthed: At det er vigtigt, børn gør sig erfaringer med deres egen stemme, så de kommer til at kende den og bliver bevidst om, hvad de kan med den.

En væsentlig pointe i denne sammenhæng er, at børnene skal have mulighed for at høre deres egen stemme alene i rummet. Inspireret af hendes ideer har vi i *Musik i luften* et afsnit, der hedder *Vi synger og leger med stemmen*. En del af sangene i det afsnit har "huller" til lyde, som børnene skal finde på, og flere steder er der tale om små solistiske fraser. Fx er der en spøgelsessang, hvor børnene først i en fællessang kalder forskellige spøgelse frem. Bag et forhæng sidder der så forskellige spøgelse: baby-spøgelse, monstrespøgelse, operasangerspøgelse osv., som på skift udfolder sig.

I sangen er der indbygget et gætte-aspekt, og her har børnene deres fokus, – de glemmer at være generede – de synger alene og udforsker og eksperimenterer med deres stemme. Se sangen "Spøgelse giv lyd" på side 62.

I *Fællesmål* er det implicit et mål, at børn skal lære at synge rent. Vejen dertil går gennem det at bruge

stemmen overhovedet, og som musiklærer må man være varsom med at kræve "renhed".

I første omgang er det vigtigere, at børnene synger med, end at de synger rent. Derfor kunne man sige, at idealet af sangen i indskolingen ikke er tonal renhed, men "engageret allestemmighed."

Det psykologiske aspekt peger på vigtigheden af at kunne udtrykke sig i sang. Jeg vil ikke gå ind i videnskabelige redegørelser på dette felt, men vælger at fremlægge, hvordan jeg har forstået denne problemstilling. Jeg udlægger det på den måde, at eftersom vi alle er født med en stemme, og eftersom det at synge er en naturlig udtryksmåde for alle mennesker, må det være vigtigt, vi også bruger og udvikler denne "kanal". Den er et "justeringsredskab" i forhold til vores velbefindende. Personligt har jeg mange gange oplevet, at det at give sig til at synge er livgivende, og den oplevelse tror jeg ikke, jeg er ene om jf. indledningen. Der er sange til forskellige lejligheder og til forskellige sindsstemninger – og det gælder også i forhold til børnene i indskolingen. En sang og melodi som *Højt mod nord* inviterer til kraftige stemmer, hvorimod fx *Op, al den ting* maner til mere stille sang - eftertænksomhed. En stille nynnen kan være udtryk for lige så stor glæde og harmoni som en sang med fuld knald på.

Min mor havde en sangbog, der hed "Syng dig glad" – den titel siger jo det hele. □

Spøgelse giv lyd

Musik og tekst: Lars Bonde

Swing

Dm A7

Spø-gel - se giv lyd. Spø-gel - se giv lyd. Vi er ik - ke ban - ge for dig,

Dm A7

nej. Spøgl'-se syng en sang spøgl'-se syng en sang.

A7 Dm

Hvis du tør, gør det nok en - gang. *Spøgelset improviserer over akkordgangen* Uuuh Ååhh

Klaverstrum

Dm A7

- Syng sangen, og agér selv spøgelse. Syng sangen igen, og lad alle børnene være spøgelse, så de er fortrolige med formen og ideen.
- Forberedende ideer og øvelser til spøgelsesimprovisation:
 - Hvordan lyder et spøgelse, når det synger på én tone? På to toner? På tre?
 - Hvordan lyder et bange, rasende, uhyggeligt, babyspøgelse?
 - Leg med forskellige udtryksformer, glissando, crescendo, diminuendo ...
- Ide til gætteleg:

Lad tre elever gå bag en skærm, og fortæl klassen, at der bag skærmen er en spøgelsesfamilie – en far, en mor og et baby-spøgelse. De tre elever bag skærmen fordeler selv rollerne imellem sig. Spøgessangen synges, og efter improvisationen skal resten af klassen gætte, hvilket af spøgelse, der sang. Spøgelse skiftes altså og bestemmer selv rækkefølgen.
- Gættelegen kan gøres mere udfordrende ved at synges sangen tre gange og lade de tre spøgelse improvisere over en akkordgang på skift. Klassen skal så huske rækkefølgen.
- Stemmerne kan gøres mere uhyggelige, hvis der synges i en mikrofon, hvor der er skruet godt op for rumklangen.

Musik og tekst: Copyright © Folkeskolens Musiklærerforening, Herning

Glæden ved fællessang

*“Når vi synger sammen med andre, er vi ikke os selv nok.
Vi overskrider os selv og bliver en del af noget større.
Når det lykkes, kan det høres!”*

... af undervisningsminister
Bertel Haarder

Når vi synger sammen, kan vi både høre og mærke, hvad det betyder at have et fællesskab. At have en fælles kultur, hvor sangens tekst og melodi udgør det fælles indhold. At have en fælles oplevelse, hvor man ubesværet synger med, så naturligt og ligetil som når man trækker vejret. Jeg selv har været privilegeret med at vokse op med højskolesange. Det giver mig en fornemmelse af, at der er sange, jeg altid har kendt. Jeg har lært dem, uden at jeg vidste, at jeg lærte dem. Jeg voksede ind i en sangkultur med tekster og melodier, der er blevet en del af mig selv.

Mit ønske for folkeskolens elever er, at de, i det mindste mens de går i skole, men også i mange andre sammenhænge, får mulighed for på samme måde at blive indført i en fælles og solidt funderet sangkultur. Fællessang er alt andet lige en større oplevelse, når mange mennesker kender og synger med på sangene, end når fællessangen kun er fælles for nogle få, mens resten synger prøvende og usikkert med – eller helt lader være med at synge.

Når vi synger sammen med andre, er vi ikke os selv nok. Vi overskrider os selv og bliver en del af noget større. Når det lykkes, kan det høres!

Med sangen sætter vi lyd på poesi, følelser og stærke oplevelser. Når vi synger, åbner vi for nogle følelsesmæssige kanaler, hvor vi kan få umiddelbar kontakt med vore egne og andres følelser.

Set i skolesammenhæng forudsætter det naturligvis, at skolens medarbejdere oprigtigt vil sangen. Fællessang opstår kun yderst sjældent spontant og af sig selv. Nogen skal tage initiativet. Nogen skal tage ansvaret for at vælge sange, der binder børn, unge og voksne sammen på tværs af alder og kulturelle forskelle. I skolen vil det først og fremmest være de voksnes ansvar.

Børn elsker at synge, og de synger af hjertens lyst alle typer af sange, når man som voksen giver sig tid til at synge sammen med dem. Det at synge er

“Jeg vil gerne gøre mit til at genoplive fællessangen i vores samfund både i og uden for skolen.”

“Sangen har været med fra folkeskolens begyndelse. Det vil sige i næsten 200 år.”

en aktivitet, som alle elever – store som små – kan deltage i. Der er da også en lang og god tradition i Danmark for at synge i skolen. Med skoleloven af 1814 blev grundstenen lagt til vores dages folkeskole, og skolefaget “sang” blev obligatorisk for alle danske børn i land og by. Sangen har været med fra folkeskolens begyndelse. Det vil sige i næsten 200 år.

Mine bedste skoleminder har jeg fra morgensangen på Sønderborg Statsskole og senere på Aalborg Seminarium, hvor jeg underviste et par år i 1970’erne. I dag kan skolerne med sindsro sætte fællessangen højt på prioriteringslisten over fælles oplevelser og aktiviteter. Sange er jo ikke bare musik. Det er også digte, der er sat i musik. Set med de briller på bliver fællessangen en del af musik- og danskundervisningen. I tilgift lærer børnene, hvordan man opfører sig, når man er mange sammen. De lærer at koncentrere sig, de lærer at lytte og agere sammen med andre i en stor forsamling. Det er en tilgift, der er værd at tage med.

Jeg vil gerne gøre mit til at genoplive fællessangen i vores samfund både i og uden for skolen. Vi skal skabe situationer, hvor både børn, unge og voksne på deres egen krop og stemme kan mærke, hvor dejligt det er at synge sammen. Sangene har vi masser af. Gode sange, sjove sange, alvorlige sange, smukke sange, gamle og nye sange. Udfordringen er for mig at se at udbrede kendskabet til sangene ved at få stadig flere til at synge dem. En del skoler har taget opgaven på sig ved at genoptage morgensang som en daglig eller ugentlig foreteelse, måske med deltagelse af de forældre, der nu engang er på skolen på det tidspunkt, hvor der synges. Det er for mig at se en god vej at gå, som ikke bare skal være forbeholdt børn og unge i skolealderen.

Så syng bare med. Vi har en skatkiste af nyere og ældre danske sange med gode tekster og melodier, som børn, unge og voksne hver for sig og sammen kan have glæde af at synge med på.

□

“Sangen som hjerte og lunge i skolen”

- Dansk Sang tager temperaturen på skolesangen. Hvor godt er det lige, det går?
 - Der er morgensang på mange skoler!
 - Børn elsker at synge; men er musiklærerne dygtige nok til at give børnene store sangoplevelser?
- Er det rigtigt, at man synger mest på skolerne i Jylland?
- Har friskolen en mere aktiv fællessangstradition end folkeskolen?
- Kan det overhovedet betale sig at værne om den danske skolesang i disse globaliseringstider? Bliver vi ikke kørt over af de mange engelske popsange alligevel?
 - Er der noget lummert og reservertagtigt over de danske sange?
 - Den frivillige musikundervisning i skolen har det rigtig skidt, og det går ud over korene. Hvor mange skolekor af i dag kan forresten synge en trestemmig sats?
- Hellere stjerner for en aften end én uudslettelig stjerne blandt mange, som har været med til at løfte i flok i skolens kor.

I en artikelserie undersøger Dansk Sang, hvordan skolesangen rent faktisk har det, ligesom der sættes fokus på beslægtede områder med fokus på børnesang.

Minister med meninger og danske sange i bagagen

... af Ib Thorben Jensen
og Jørgen Andresen

Sang

Dansk Sang møder undervisningsminister Bertel Haarder i ministeriet en solbeskinnet eftermiddag i slutningen af august. Der er vand, kaffe og frugt på bordet, og ministeren fortæller begejstret om værdierne i den danske sangskat og fællessangen.

Jeg kommer lige fra Skolen ved Søerne, som ligger på Frederiksberg, og der starter de med morgensang hver morgen, og mange forældre er med, og jeg var med her til morgen. For det første var det tydeligt, at eleverne elskede det, og for det andet sang de utrolig godt med. Det var tydeligt, at forældrene syntes, det var en ualmindelig god start på dagen. Og de havde en, der spillede ualmindelig godt klaver til; så det var en fest. Og da tre sange var sunget, så var der en velsignet ro til meddelelser, og til at eleverne lige så stille kunne gå hen i deres klasseværelser. Det vil jeg ønske, man gjorde alle steder;

men jeg kommer ikke med noget cirkulære om det. Sagen skal gro nedefra; det skal være en beslutning, man træffer ude på den enkelte skole. Jeg taler ikke om morgensang på kommando fra ministeriet; men derfor vil jeg godt have lov at fremhæve det gode eksempel, når jeg møder det. Lisbeth Frostholt fra musiklærerforeningen var fornylig på besøg i ministeriet for at slå på tromme for KODAs Spil dansk dag. Hun holdt en lille tale i sin præsentation for alle medierne, og jeg har ikke hørt bedre begrundelser, end dem hun havde, for at vi skal synge (Se Dansk Sang nr. 1, side 66, red.). Og så glæder det mig i øvrigt, fordi jeg nu tilfældigvis også er kirkeminister, at hun også havde salmerne med. Jeg bliver tit spurgt, om forældrene skal lære deres børn Fadervor. Jeg svarer altid, at der er kun en ting, de skal. De skal synge morgensalmer og godnatsalmer for børnene; for det elsker børnene! Og det er simpelthen den

Interview med Bertel Haarder
mandag den 29. august

bedste form for kristendomsundervisning, der findes. Men der bliver intet dekret om morgensang i skolen, og der bliver heller ikke nogen salmekanon udsendt fra ministeriet. Jo, måske nok vejledende, men ikke obligatorisk. Ens private salmekanon afhænger jo af, hvad man har sunget som barn, og så er det et alt for lavt ambitionsniveau. 20 salmer! Man kan da ikke komme igennem livet, hvis man kun kan tyve salmer. Musiklærerne skal inspirere. For det gælder jo for musiklærere som for lærere i alle andre fag, at hvis de ikke selv synes, at det, de kan, er vigtigt, så kan de heller ikke få andre til at synes det. Hele skolens arbejde står og falder med, at læreren har bund i sine ting, og synes, at det er så vigtigt, at ingen børn må slippes ud i verden, før de har oplevet og lært nok.

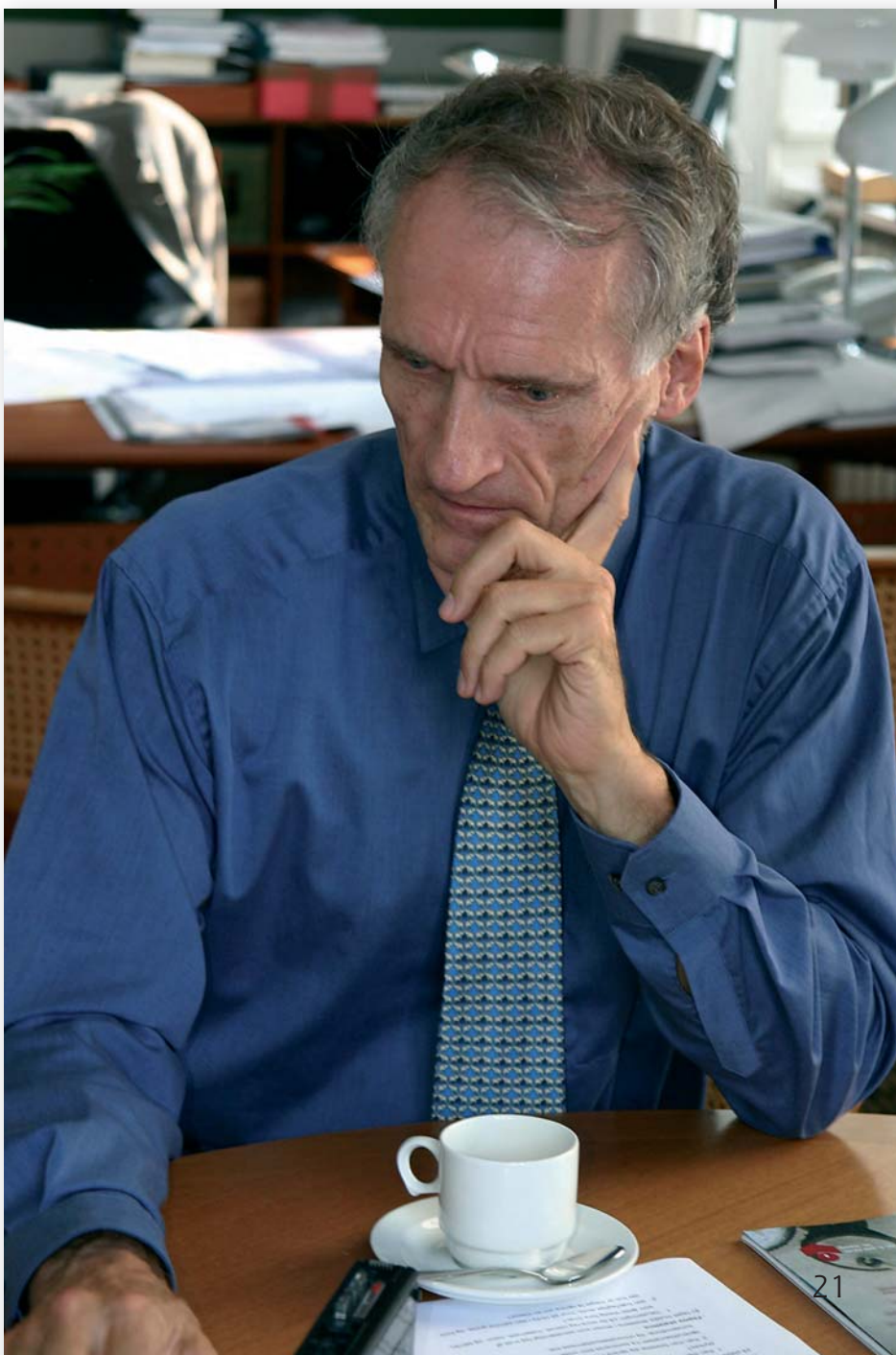
Hvad har du fået med fra din barndom i Sønderjylland, og hvad har det betydet for dine dannelsesbegreber?

Jeg har fået den gave fra mit hjem og fra de skoler, jeg har gået i, at sangen var en utrolig vigtig del af det liv, der foregik. I mit hjem på Rønshoved Højskole var der aftensang hver aften inde i vore private stuer. Og jeg sov lige op ovenover, og der var kun sådan en tynd bræddeadskillelse. Jeg har så og sige fra barns ben fået sunget den danske sangskat ind i baghovedet, og det har i øvrigt ført til, at jeg somme tider kender sange, som jeg ikke vidste, jeg kendte. Det næste er, at vi på Gråsten skole, hvor jeg gik, sang meget i timerne. Vi havde sært nok ikke morgensang; men min historielærer startede hver time med en sang. Og så kom Sønderborg Statsskole, hvor rektor startede det år, hvor også jeg startede. Han var meget modstander af sang. Det var tidsspilde, sagde han, og hen mod jul forbød han julesange i timerne. Og der er aldrig blevet sunget så meget som i den jul. Og så endte det jo med, at der var ingen, der holdt mere af sang end ham. Og han gik helt over gevind, og morgensamlingen var en daglig fest, som han selv nød mere end nogen anden. Han blev med andre ord simpelthen overvældet af den sønderjyske sangglæde. Så dét har jeg med hjemmefra. Og vi har også sunget meget for vore børn, og da vi skulle vælge skole til dem, så var det allervigtigste kriterium, at de skulle i en skole, hvor der blev sunget. Fordi vi ville have, at de skulle møde et kulturelt program, og det gjorde de så også.

Hvordan vurderer ministeren de danske sange som dannelsesredskab?

De danske sange er jo ikke kun musik. De er også digte. Og så har vi jo den lykke, at nogle fremragende komponister har sat melodier til nogle enestående digte, og derfor har vi jo altså med Weyse/Ingemann og Weyse/Grundtvig nogle sange og salmer, der siger spar to til, hvad man har andre

Børn har jo altid gerne villet synge. Og det også derfor, at det er så let at genindføre sangen; for børnene vil gerne.

Hvis musiklærerforeningen synes, at vi skal have evaluering, så skal vi have det!

steder. Og det giver jo en helt særlig forpligtelse til efter min mening at holde dem vedlige. Der var vel nogle år, hvor man syntes, det var gammeldags og envejskommunikation at synge disse sange. Men det var jo ikke børnene, der ikke ville synge. Børn har jo altid gerne villet synge. Og det også derfor, at det er så let at genindføre sangen; for børnene vil gerne. Der skabes i øvrigt rigtig mange gode sange i tiden. Det er jo dejligt, at så mange har lyst til at bruge tid og kræfter på at skrive disse sange. Det er vigtigt, at der skabes nye sange i vor tid. Også selv om kun få af dem overlever på længere sigt. Som kirkeminister er jeg i øvrigt meget ked af, at der ikke kom flere nye salmer ind i salmebogen; for der skrives rent

faktisk mange gode, nye salmer. Løsningen er måske at lave et tillæg inden så længe. Jeg tror i øvrigt, at der vil ske meget med både den folkelige sang og salmesangen, fordi der er et publikum i dag. Og selv om vi har verdens flotteste orgeltradition – husk på, der står orgler for milliarder af kroner i de danske kirker – så vil jeg alligevel ønske, at man havde bedre muligheder for at synge nye salmer til klaverakkompagnement.

Evaluering

Er der planer om central evaluering i de praktisk/musiske fag, som man tænker sig det i de store skolefag?

Det spørgsmål vil jeg vende om og sige, hvis musiklærerforeningen synes, at vi skal have det, så skal vi have det! Jeg er meget lydhør over for ønsker i den retning. Det, der taler for det, er naturligvis, at hvis man ikke gør det, så risikerer man, at det ligesom er udtryk for, at faget er mindre vigtigt. Hvis man vil evaluere, skal man naturligvis blive enige om, hvilke kriterier der skal evalueres efter. Hvis man læser regeringens oplæg til Globaliseringsrådet, så vil man se et afsnit, som jeg selv har skrevet, som handler om musik og billedkunst osv. Her understreger jeg, at når vi taler om øget faglighed, så gælder det også disse fag; for det handler om, at øjnene skal lære at se ting, som de ikke før kunne se, og ørerne skal lære at høre ting, som de ikke før kunne høre. Man kunne godt lave en evaluering af lærerqualifikation og elevtilfredshed og også en undersøgelse af, hvad lærerne mener er vigtigst i deres fag. Det kunne jo være meget interessant.

Der går faktisk mange linjeuddannede musiklærere rundt på skolerne, som slet ikke underviser i musik. Kan man gøre noget fra centralt hold for at holde musiklærerne ved deres læst?

Ja, men det vil jeg da spørge musiklærerne om. Hvordan kan man få jer til at tage nogle flere timer i det fag, som I holder af og har valgt på seminarier og gerne vil arbejde med? Man kunne måske interessere evalueringscentret EVA for spørgsmålet; for de har ikke nogensinde evalueret musik. Og det er jo sådan set en fejl. De skulle tage en runde med musik og billedkunst. I øvrigt kan jeg fortælle, at vi vil holde et lille Sorø-møde om de kunstneriske og musiske fag. Jeg kan love, at jeg tager det op. I ser jo også de to fag som nært beslægtede! Man

kunne sende en opfordring til evalueringsinstituttet eller den nye evalueringsstyrelse med det særlige evalueringsråd/kvalitetsråd. Den ny uafhængige styrelse, som skal rådgive regeringen. Og jeg vil personligt tale for, at musik og billedkunst kommer ind i denne sammenhæng. Jeg vil ikke have, at man udelukkende interesserer sig for de grundlæggende fag dansk, matematik, engelsk og fysik/kemi. Hvis man vil styrke fagligheden i folkeskolen, så er det helt meningsløst ikke at tage musik og billedkunst med. Der skal man også have mål med det, man gør. Og også stille krav, selv om det nogle gange er en anden type krav. Men det er da vigtigt, at musiklærerforeningen selv tager fat. I skal ikke vente på, at EVA eller et andet evalueringsinstitut tager initiativet. Specielt nu da I er så stærke fagligt med jeres blad og jeres meget respekterede forening.

Uddannelse og efteruddannelse

Der klages fra alle sider over, at musiklæreruddannelsen på seminarierne er for ringe. Kan man forestille sig en læreruddannelsesreform, hvor musikfaget styrkes?

Ja, det håber jeg, fordi løsningen er, at seminarierne går sammen to og to eller tre og tre. Det er simpelthen nødvendigt for, at de kan overleve; for nu bliver der jo lidt flere linjefag, når der både bliver dansk for store børn og dansk for mindre børn og matematik for store børn og matematik for mindre børn samtidig med, at de lærerstuderende skal have færre linjefag, – nemlig tre – måske i nogle tilfælde endda kun to. Så bliver seminarierne nødt til at samarbejde og måske dele lærere i visse fag. Derved får vi forhåbentligt et stærkere fagligt miljø på seminarierne. Så må fx Holbæk og Haslev finde ud af, hvor musikken bor? Hvor bor fysikken? Hvor bor dansk? osv. Stærke faglige miljøer med lidt større hold. Hvis vi banker på i en linjefagstime på et seminarium, så vil I opdage, at der sidder ikke ret mange studerende. Man kan altså let få mere ud af de penge, hvis man sørger for, at holdstørrelserne svarer til, hvad der er rimeligt. Min påstand er, at man ved et samarbejde mellem de forskellige CVU'er for de samme penge kan få meget bedre undervisning og meget stærkere faglige miljøer.

Og så skal vi i øvrigt have knyttet forbindelsen fra læreruddannelsen til efteruddannelsen og til forskningen. Og ikke som nu, hvor DPU nærmest er forsvun-

Initiativer til styrket faglighed inden for de grundlæggende fagområder

Danske folkeskoleelever skal være blandt verdens bedste til dansk/læsning, matematik, naturfagene og engelsk. Det kræver ekstra fokus på disse fagområder.

For hvert af de fire fagområder udarbejdes en handlingsplan med konkrete initiativer, der skal pege frem mod målet om færdigheder i verdensklasse. Samtidig skal de nuværende trin- og slutmål gennemgås for at sikre, at de er tilstrækkeligt ambitiøse.

- Dansk (særligt læsning) skal bl.a. indgå som et selvstændigt fag i den nye børnehaveklasse, og der afsættes flere timer i 1.-3. klasse. Der skal gøres en særlig indsats for de lidt ældre elever med dårlige læsefærdigheder, herunder tosprogede, for at give dem bedre mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse.
- I matematik skal der bl.a. sættes fokus på fagets indhold og metoder og det forhold, at forældre kan have svært ved at hjælpe deres børn med lektierne i matematik.
- Handlingsplanen for naturfagene skal udarbejdes sammen med interesserede virksomheder, organisationer og de naturfaglige undervisningsmiljøer. Der skal bl.a. ses på de faglige mål, lærernes kompetencer, undervisningsmaterialer samt de naturfaglige krav videre i uddannelsessystemet.
- Handlingsplanen for engelsk skal sikre et mærkbart løft i alle elevers færdigheder, og der skal tillige fokuseres på samspillet mellem alle folkeskolens sprogfag.
- Folkeskolens afgangsprøver inden for de fire grundlæggende fagområder skal gøres obligatoriske.
- Der skal løbende følges op på, om målene nås. Derfor skal det nye nationale råd for evaluering og kvalitetsudvikling bl.a. have til opgave at følge fremskridtene inden for de fire grundlæggende fagområder.

Kulturbærende, kunstneriske, musiske og kreative fag:

- Faget historie skal styrkes med flere timer i 4. og 5. klasse. Et læseplansarbejde skal bl.a. præcisere beskrivelserne af væsentlige emner og perioder i kronologiske forløb, og der indføres en historiekanon.
- Skolerne skal stimulere børnene, til fysisk aktivitet, som sammen med sund kost har positiv betydning for børnenes læring.
- Der skal sættes fokus på de kunstneriske, musiske og kreative fags betydning for skolens andre fag og for samfundsudviklingen.

det i den blå luft i antropologiuddannelser, og jeg ved ikke hvad. Fagene er forsvundet! Det er helt paradoksalt! Der er jo ikke andet at gøre end at begynde at interessere universiteterne for efteruddannelse af folkeskolelærere. Og hvis man så samtidig kunne få DPU til at interessere sig for fag igen. I stedet for at hakke på DPU så vil vi gribe det professionelt an og lægge op til en produktionsaftale, og så vil vi nærmere angive, hvad vi beder DPU om at levere, og hvad vi vil betale for. Og der kommer fagdidaktikken i høj grad i centrum. Hvis DPU skal levere disse produkter, så bliver man nødt til at samarbejde med universiteterne, hvor fagene ligger. På den måde kan vi knytte didaktikken og fagene sammen. Indgangsniveauet til linjefagene bør være højere, og hvis der er nogle studerende, som ikke lever op til kravene, så må de suppleres med nogle kurser, så de kommer op på niveau. Det er mest alvorligt med de naturvidenskabelige fag på seminarierne, hvor man lader sproglige og matematiske studenter gå sammen, hvilket med det samme sender signalet: Her på seminariet er niveauet lavt. Vi går efter laveste fællesnævner!

Kan man forestille sig lærere med en anden uddannelse end læreruddannelsen fra seminariet som undervisere i faget musik? Fx konservatorie- og universitetsuddannede folk.

Jeg synes, vi skal åbne for musikpædagoger i folkeskolen; for det er jo paradoksalt, at vi på den ene side mangler linjefagsundervisere, og på den anden side har vi ledige musikpædagoger. Det har jeg talt med kulturministeren om, og jeg tror, det kommer til at gå af sig selv; for nu vil vi åbne for, at bachelorer i naturvidenskab får en lettere vej ind i folkeskolen på betingelse af, at de får noget pædagogisk uddannelse. Og så er det jo umuligt at begrunde, at man ikke også kan have musikpædagoger i folkeskolen, og så må lærerforeningen holde op med at diskriminere mod det. Hvis der kommer en musikpædagog, der er 40 år gammel, så skal vedkommende naturligvis ikke gå for begynderløn, men have tilkendt for 15 års anciennitet. Og jeg håber, at jeg ikke bliver uvenner med musiklærerforeningen ved at sige, at jeg synes, vi skal lukke op for musikpædagoger.

Fagets eksistens

Er faget musiks eksistens i skolen som selvstændigt fag truet af fokuseringen på de store fag, som æder stadig flere timer?

Ja! Hvis ikke vi er meget opmærksomme på, at de musiske og kunstneriske fag har en dobbelt funktion. Dels at udvikle eleverne alsidigt, som der står i folkeskolens formålsparagraf. Det er jo en forbrydelse mod skaberværket ikke at udvikle de musikalske evner og kunstneriske evner i det hele taget; men dertil kommer, at alt tyder på, at udviklingen af de kunstneriske evner også styrker den boglige indlæring. Faget musik er både et mål i sig selv, og sandelig også et middel i de andre fag. Nogle psykologer siger, at det handler om højre hjernehalvdel, som er meget vigtig for udviklingen af venstre hjernehalvdel. Man kan sige det, som man vil; men jeg er helt overbevist om, at musik, billedkunst og idræt har en meget stærk indvirkning på den boglige indlæring. Så fagene er både mål og middel på samme tid.

Er faget musiks eksistens i skolen som selvstændigt fag truet af tværfagligheden, hvor alt røres i den samme gryde, og hvor der kun er meget få lærere om en klasse?

Jeg glemmer ikke, da jeg, lige før jeg gik af i 1993, havde møde med folkeskoleforligspartiernes ordførere, og jeg havde bedt folkeskoledirektoratet, som det hed, give mig det bedste eksempel på tværfaglige projekter. Og det eksemplel, vi fik præsenteret, det var Projekt Sygdom, som jo så kunne inddrage biologi – bakteriekulturer og epidemier. Historie, hvor man kunne inddrage koleraepidemien og Holberg, der måtte flygte til Sydsjælland. Og så kunne man jo også inddrage musik. Man kunne jo spille Åses død fra Peer Gynt! Og da brød jeg altså sammen af grin, fordi problemet ved projektmageriet er, at man opstiller fuldstændig ligegyldige kriterier for, hvad man bruger tiden på. Det, at man ligger i en grænseflade, gør man til kriteriet. Ikke desto mindre så går projektmageriet jo nu sin sejrsgang i undervisningen. Noget af det er jo godt nok! Men jeg er imod de krampagtige relevanskriterier. Det er er som om, musikken skal begrunde sig selv, finde en undskyldning. Her kommer vi musikfolk! Kan vi ikke komme med? Nej! Musikken har en egenværdi, og sangen har en egenværdi, som ikke skal begrundes! Det er det, der er afgørende.

Det lyder ikke til, at de kunstbetonede fag er truede, hvis de kan leve op til læseplanernes krav?

Nej, men det kræver, at man hele tiden understreger disse fags værdi. Det er måske ikke helt til-

fældigt, at da vi skrev globaliseringsrådets debatoplæg, så måtte jeg personligt indføje afsnittet om de kunstneriske fag. I det afsnit kan man tydelig se, at her er altså en anden forfatter, og det er altså mig. Der var ganske vist ingen i globaliseringsrådet, som var utilfreds med tilføjelsen; men jeg var altså nødt til selv at skrive den.

– Jeg deler jeres drøm om flere timer til musikfaget i folkeskolen.

Det sorte hul

Kunne ministeren tænke sig, at der på sigt indføres musikundervisning i hele skoleforløbet, så man undgår slip-pet mellem 6. klasse i folkeskolen og gymnasiet?

– Ja, hvorfor ikke. Vi får problemerne med drengenes stemmer, som er i overgang, og måske vil der også være visse disciplinære problemer. Men hvorfor ikke? Jeg fik da selv musikundervisning i hele skoleforløbet og var glad for det. Det vil i høj grad være et spørgsmål om at skaffe de nødvendige ressourcer.

Styrkelse af faget

Den obligatoriske musikundervisning praktiseres på mange skoler med 1 lektion om ugen. Hjerneforskeren Kjeld Fredens har fremført, at der faktisk finder "aflæring" sted, hvis man kun har 1 lektion om ugen i et fag. Vil ministeren arbejde for, at musik tildeles to lektioner på alle trin i den obligatoriske musikundervisning?

– Der er intet, jeg hellere ville; men der er jo hverken ressourcer eller lærere til det i øjeblikket; så det må vi bevare som en drøm. Måske kan vi få mere ud af de ressourcer, vi allerede har, og måske kan vi få musikken til på anden måde at spille en større rolle i skolens liv. Det er det, vi kan gøre her og nu. Men jeg deler jeres drøm om flere timer til musikfaget i folkeskolen; men skal vi nu ikke glæde os over, at vi har fået musikskoler, og at vi nu gør musikskolerne obligatoriske i alle kommuner.

Musikfaget varetages ofte af en ikke musiklinjeuddannet person, fx klasselæreren. Dette på trods af, at der er uddannet ganske mange lærere med linjefaget musik. Vil ministeren arbejde for, at det bliver linjefagsuddannede lærere, der varetager musikundervisningen i folkeskolen?

– Mit synspunkt er, at alle fag bør læses af linjefagsuddannede lærere, men det er jo svært at twin-

ge en musiklærer til at tage flere musiktimer, end vedkommende har i forvejen.

Er det skolelederens opgave at sørge for, at timerne bliver læst af musiklærere. De er jo derude. Hver 10. lærer er uddannet med musik.

Ja, jeg mener, det er en opgave for skolelederen; men det skal jo gerne være i forbindelse med ansættelsen. Man bliver ansat på betingelse af, at man læser et antal musiktimer.

De fysiske rammer er på mange skoler helt utilstrækkelige, hvis man skal foretage en kvalificeret musikundervisning, som kan tilgodese trin- og slutmålene i faget. Nedslidte og ødelagte instrumenter og utidssvarende undervisningsmidler i øvrigt. Vil ministeren arbejde for, at der tildeles ressourcer til området?

– Jeg var på en skole i Sorø i fredags, som havde et klaver, som tilsyneladende ikke havde været stemt i 5 år. Hvis det er deres eneste klaver, tør jeg vædde på, at de heller ikke synger morgensang på den skole. Det klaver lyste jo af nedprioritering.

Kunne man tænke sig, at der på et tidspunkt kunne tilføres musikfaget i folkeskolen midler fra centralt hold for at få rettet op på skaderne?

– Når man kan gøre det på naturvidenskabens område, så kan man selvfølgelig også på musikkens område; men det er jo en kommunal opgave. □

Kan morgensangen overleve

Ulla Bitsch-Larsen fortæller om skolesangens vilkår i København

... af Ulla Bitsch-Larsen. Formand for Københavns Musiklærerforening og medlem af forretningsudvalget i Folkeskolens Musiklærerforening.

Der var engang ...

Min morfar var søndagsskolelærer, og han elskede at synge, selvom han ikke havde en tone i livet. Men han kunne digte vers og var altid klar med en lejlighedssang til familiens barkedåb, konfirmationer og fødselsdage. Min mor kunne heller ikke synge. Da hun kom i skole i 1. klasse som 6-årig i 1926, blev hun, sammen med de andre i hendes klasse, prøvet i sang. Hun dumpede; så hun måtte ikke synge med i sangtimerne.

Samme år 1926, skete en anden vigtig begivenhed. Den daværende socialdemokratiske undervisningsminister, Nina Bang, udnævnte Mogens Wøldike til Undervisningsministeriets sanginspektør. Der havde igennem årene udstået en indædt musikalsk kamp mellem den fløj, som holdt fast på flerstemmig sang efter noder (som hidtil havde været den eneste form for sang, Undervisningsministeriet anerkendte), og den fløj, som ville indføre grundtvigsk fællessang. Udnævnelsen af Mogens Wøldike, der havde været elev af Thomas Laub, betød, at enstemmig fællessang blev indført i folkeskolen.

Kan det overhovedet betale sig at værne om den danske sang i disse globaliseringstider?

Når man stiller spørgsmålet på denne måde, synes jeg, at spørgsmålet næsten lyder sådan: Hvem skal vinde slaget? "Dem" (de udenlandske sange) eller "os" (den danske sangskat)? Skal vi vige for presset udefra? I stedet for kunne man måske vende spørgsmålet om og spørge: Står den danske sangskat i vejen for vores børns udvikling? Var svaret ja, var der ingen tvivl. Så måtte den skrottes.

Har vi noget at skulle have sagt?

Det er rigtigt, at der sniger mange udenlandske, mest engelsksprogede, sange ind i børnenes bevidsthed, og jeg har da også selv sunget nogle engelske sange med mine elever, dog ikke til morgensang.

Jeg selv er opvokset i Afrika og er vokset op med en engelsk sangkultur. Jeg og mine søskende gik på kostskole. Der blev sunget, ud over søndagsskole og kirke, hver onsdag aften, hvor vi børn mødtes hos en af lærerinderne og sang sange af hjertens lyst. Der var også udflugterne søndag aften, hvor børnene blev læsset op på ladet af en lastbil, og vi kørte ud i bushen, mens de skrælede af fuld hals! Når vi var hjemme i familien, blev vi introduceret for den danske sangskat. Det var vores sangskat. Det var vores rødder.

Så sangen betød noget, og den kom til at betyde rigtig meget. Stærkest står dog erindringer, en gang vi var hjemme i Danmark på ferie, da min høje flotte morfar tog sangbogen frem. Der "hørtes" min histories vingesus.

I den landsby i Afrika, Kapanga, hvor vi boede, blev der også sunget danske sange både i kirken og skolen. Det var sange, der var blevet oversat fra dansk til det lokale sprog lunda. De var blevet oversat af vore danske forgængere, fordi der i den spæde begyndelse i starten af 1900-tallet ikke fandtes kirkelige sange og skolesange; så de to danske missionærer, som havde arbejdet i Kapanga før os, havde taget deres sangbøger med fra Danmark, og disse sange eksisterer den dag i dag. Dette er for at fortælle, at ad kringlede veje kan den danske sangskat få betydning den anden vej: fra Danmark og ud i verden. Vi kan også gøre en forskel.

Det er nyttigt, og det nytter

Jeg er én af dem, der synes, at det nytter, og det er nyttigt, at den danske sangskat skal overleve. Man må spørge sig selv: Hvad vil man med den? Er man enig med skoleloven i ordene: ... *tilegnelse af udtryksformer ... skabe rammer for oplevelse, virkelyst ... fortrolige med dansk kultur* ... Alle disse nøgleord er ikke fastlåste størrelser, ligesom valg af sange heller ikke er det. Sange har deres tid, lever i forskelligt miljø. De binder ord, melodi og stemning sammen til et udtryk. Og for at komme til udtryk skal de have udgangspunkt i kroppen, tankerne og følelserne.

I en artikelserie undersøger Dansk Sang, hvordan skolesangen rent faktisk har det. Ligesom der sættes fokus på beslægtede områder med fokus på børnesang.

Kan morgensangen overleve?

Ligesom i alle andre af livets forhold, når den voksne skal foregå børn med et godt eksempel, burde fællessangen også indføres i den voksnes dagligdag. Det kunne være én af metoderne. Under alle omstændigheder skal lysten være til stede til at holde fast.

På nogle skoler indleder og afslutter man altid pæd.råd-møderne med fællessang. Til møderne i Københavns Lærerforening indledes alle møder også altid med en fællessang.

Ja, og for en god ordens skyld kan jeg nævne, at jeg kender et par arbejdspladser uden for skolemiljøet, hvor det er fast daglig kutyme. Så hvad med at gøre lidt for det også?

Hvordan lever morgensangen i praksis i skolen?

Meget forskelligt.

Sådan foregår morgensang på én af de store skoler i København.

Jeg har været på Bellahøj skole i en menneskealder. Bellahøj er en skole med mellem 500-700 elever. Skolen har en stor aula med højt til loftet, som er omkranset på 1.sal med en balkon. I mange år var vi 3 musiklærere. I de første mange år havde vi ikke morgensang regelmæssigt. På et senere tidspunkt blev vi enige om, sammen med den daværende in-

spektør, at morgensang 1 gang om måneden, det skulle vi have. Det var nemt at bestemme sangene, fordi vores klasser havde lært stort set de samme sange. Det kunne vi, fordi vi alle tre var uddannet på samme seminarium og havde haft de samme lærere; så vi havde en fælles "kultur". Men for at morgensang skal have gode vilkår, er det ikke alene vigtigt med en positiv inspektør; man er også nødt til at have kolleger, som mener, at morgensang er vigtig. Det er jo dem, der følger børnene.

I de senere år blev morgensang 1 gang om måneden kun afholdt med eleverne mellem 0.-5. klasse.

I år bliver der afholdt morgensang for 0.-3. klasse 1 gang om ugen.

Ud over morgensangen i løbet af skoleåret afholder skolen den faste julemorgensangstradition. Den indledes med Luciaoptøget. På de efterfølgende 5 dage deltager eleverne fra 0.-5. klasse. Der synges 1 salme og 1 sang. Den sidste dag med deltagelse af hele skolen. Stemningen er altid høj på denne dag. Ferien står jo for døren!

Omgivelserne betyder meget

For at morgensangen skal lykkes, er det også vigtigt, at rummet er egnet. Som sagt er det meget svært at styre akustikken i aulaen på Bellahøj skole. Er man få elever, fylder sangen ikke meget i rummet. Er halvdelen af skolen til stede, og disse elever enten

Yo! I ØSTEN Yo!
STIGER
SOLEN OP!
YEAHHH!

sidder eller står på gulvet, fungerer morgensangen pænt. Eleverne kan både høre hinanden og flygelet. Befinder hele skolen sig derimod i aulaen, må de store elever stå oppe på balkonen, og for de fleste deroppe kan det være svært at se overheaden, og flygelets akkompagnement lyder ligeledes meget langt væk. Elevernes position deroppefra set er ofte iagttagers, og derfra er der ikke langt til snakkeklubbens.

Jeg må dog sige, at i de år, vi "kun" var omkring 550 elever, havde vi mange gode morgensangsmorgener. Er man flere end det, mistes samværsfølelsen. Vi fortsætter dog med at sætte meget på de mindre elever for at give dem en "aulakultur", og jeg ved

da også, at mange elever, når de går ud af skolen, har fået mange sange med sig. De omkringliggende gymnasier har igennem tiden givet os gode tilbagemeldinger.

Hvordan står det til med skolerne i København?

I forbindelse med denne artikel lavede jeg en lille rundspørge til 54 forskellige københavnske skoler, hvor jeg ganske enkelt spurgte: Hvordan står det til med morgensang på jeres skole? Morgensang afholdes med forskelligt interval helt fra 1-2 gange ugentligt, hver 14. dag, 1 gang om måneden til af og til f.eks. op til de større ferier. Nogle afholder morgensang/fællessang med forskellige grupperinger: dvs. indskoling, mellemtrin, udskoling eller hele skolen. Mit indtryk er, at skoler med op til 540 elever oftere havde fællessang med alle skolens elever end skoler med flere elever. For de flestes vedkommende afholdes der hyppigst morgensang med indskoling, en enkelt med elever på 4.-6. klassetrin. På en af skolerne var det inspektøren selv, der hyggede sig ved flygelet under den ugentlige morgensang. På en anden skole satte musiklæreren sig ved flygelet nogle morgener inden kl. 8, og der kom mange elever og sang med. 36 skoler synger morgensang, 18 gør ikke. Hvor hyppigt bliver der sunget? 4 afholder morgensang dagligt, de 11 hver 14. dag, 10 én gang om ugen, og 11 afholder morgensang ca. en gang om måneden. Nogle af de adspurgte skoler sagde dog, at de meget gerne ville afholde morgensang, men at de ganske enkelt ikke havde et sted på skolen, som kunne rumme alle elever.

Denne lille undersøgelse skal ikke tages som et videnskabeligt bevis, men blot som et lille fingerpeg.

Hvad skal der til?

Kort og godt: Morgensang afhænger af skoleinspektørens indstilling, lærerkapaciteterne og ikke mindst faciliteterne: Gode rum, med god akustik og kvalitetslyd fra et godt flygel, der har velklang. Disse betingelser gør måske ikke alle børn til stjerner for en aften; men måske kan de være så heldige, at der kan blive tændt en lille stjerne i dem under en god oplevelse med morgensang, som de kan bringe videre ...

Music Mind Games

Professionalisering af indholdet i skolernes musikundervisning. Efteruddannelses- og evalueringskultur. Samarbejde på tværs af institutioner. Målrettet progression gennem hele skolesystemet. Læring via leg.

Med udgangspunkt i den amerikanske musikpædagog Michiko Yurko's Music Mind Games, har vi i Aalborg gennem de seneste to år praktiseret og dokumenteret et samarbejde, hvor vi opnår disse ting. Målsætningen for samarbejdet har været at sætte fokus på undervisningen i hørelære og musikteori. Færdigheder, der synes absolut grundlæggende for al udøvelse af musik uanset genre og instrument, med mindre vi bevidst eller af nød har valgt ikke at beskæftige os med dem. Michiko har gennem et langt musiker-/pædagogliv formået at konvertere det traditionelt tørre og svært tilgængelige emne til spil og lege, og det i en sådan grad, at rækkevidden og mulighederne synes uendelige.

Se mere på www.musicmindgames.com

I Aalborg har vi gjort følgende:

Efteruddannet musikskolepædagoger og folkeskolelærere på enuges kurser kaldet Unit 1. Det er en kursusform, Michiko praktiserer over hele verden. På dette kursus får man en grundig introduktion i Michiko's filosofi om børn og læring samt en introduktion til de grundlæggende spil.

Elever fra Klostermarksskolen spiller "Fine"

Herefter har musikskolepædagoger deltaget i dele af den skemasatte musikundervisning i skolerne. Vi har på denne baggrund opnået netværksdannelser institutionerne imellem. Samtidig opnår vi et

direkte link fra den undervisning, der bliver praktiseret i folkeskolen, til videreførelse af de elever, vi ser til instrumentalundervisningen i musikskolen.

Det er første gang, at Music Mind Games benyttes på denne måde i et skolesystem, og både institutionerne i Aalborg og Michiko Yurko ser det som noget nyt og langtrækkende. Begge parter arbejder nu på at etablere en portal for fastholdelse og videre udvikling af vore erfaringer.

Kursist hjælper elev med spillet "Tokyo Draw"

For sæsonen 2009 arbejder vi på at afholde fire kurser med Michiko. Datoerne er ikke på plads endnu, men vi satser på to i foråret og to i efteråret. Desuden vil der blive undervist i Music Mind Games på fem skoler i Aalborg. Vi har sammen med Michiko en målsætning om, at vi skal være selvkørende med hensyn til efteruddannelse.

Samtlige musikinstitutioner i Aalborg, det vil sige folke- og privatskoler, musikskoler, lærerseminariet, Universitetet og konservatoriet, tager del i visualiseringen af projektet. Desuden deltager Skole og Kulturforvaltningen i Aalborg, Kulturministeriet og Undervisningsministeriet.

På følgende internetside: www.youtube.com/watch?v=YPfjB4KvuQ har Michiko placeret nogle af hendes egne indtryk fra et besøg i april 2008.

For yderligere oplysninger kontakt Kristian Dalgaard Nielsen, Souschef ved Aalborg Musikskole & MGK på telefon 30 54 98 11.

Download PowerPoint-præsentationen "Music Mind Games" af Michiko Yurko her:

<http://pub.uvm.dk/2009/faellessang/res/Unit%201%202008%201%201%20-%20rettet%20version.ppt>

Links

På disse internetsider kan der hentes mere inspiration til arbejdet med fællessang:

Spil Dansk-dagens hjemmeside:

www.spildansk.dk

Idékatalog til "Spil dansk-dagen"

I idékataloget er der et specielt afsnit om "Spil dansk-dagen", beregnet for skoler:

www.spildansk.dk/idekatalog.php

2006

Årets Danske Sang:

"Venter på lidt solskinsvejr" tekst af Iben Bohr og melodi af Lars Philip Nørtoft.

Hent sangen her: www.spildansk.dk/images/uploads/vindersang_spil_dansk_2006.mp3

Se tekst og noder her: http://www.spildansk.dk/images/uploads/N%e5r_jeg_er_sur_node_tekst.pdf

Årets Danske Børnesang:

"Når jeg er sur" af Helle Henning

Hent sangen her:

http://www.spildansk.dk/images/uploads/Naar_jeg_er_sur.mp3

Se tekst og noder her:

http://www.spildansk.dk/images/uploads/N%e5r_jeg_er_sur_node_tekst.pdf

2007

Årets Danske Sang:

"Et lille land og lige midt i verden" tekst af Steen Krarup Jensen,

musik af Jakob Freud-Magnus

Årets Danske Børnesang 2007:

"Fødselsdagssang" tekst og musik af Anders Jacobsen

Hent sangen her:

<http://www.spildansk.dk/images/uploads/mp3/foedselsdagssang.mp3>

Se tekst og noder til begge sange her:

http://www.spildansk.dk/images/uploads/spil_dansk_sange.pdf

Andre sider, hvor der kan hentes inspiration:

Sangens år 2008:
www.sangensaar.dk

DR Undervisning – Musik – fra jazz til hip hop
Blues, jazz og rap - læs her om musik genre fra Amerika.
www.dr.dk/usa/musik/index.asp

Hvad skal vi med musik?
www.dr.dk/P2/Bolero
“Hvorfor Musik - begrundelser for musikundervisning”.
Hør indslaget fra Bolero-programmet på DR her:
www.dr.dk/P2/Bolero/Indslag/2007-03/20070323165844.htm

Kulturkanon i undervisningen – inspirationsforslag – Musik
Hent inspirationsforslag til undervisningen ud fra Kulturkanonen i musik her:
uvm.gonesurfing.dk/flora/flora.asp?page=20636

Syng dig glad – DR/skole
Denne hjemmeside henvender sig til eleverne. Her kan de høre om at synge i kor, hvordan de kan bruge stemmen, lytte til seks fællessange m.m. Her er endvidere materiale til læreren.
www.dr.dk/skole/kulturliv/tema/syng_dig_glad/default.asp

Utterslev Skole – “Morgensang er sagen”
Skolens fortælling om morgensang.
www.byensbedste.kk.dk/Rundt_paa_skolerne.aspx?pid=163